

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Elli yedinci İnikat

15. IV . 1959 Çarşamba

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	303	ve 2 arkadaşının, Kırşehir vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların telâfisi hakkında kanun teklifleri ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/213, 2/185, 2/192)	313
2. — Havale edilen evrak	304		
3. — Yoklama	305		
4. — Takrirler	305		
1. — Maraş Mebusu Halil Gürün'ün seçilmiş bulunduğu Avrupa Konseyi İstisari Asamblesi âzalığından istifa ettiğine dair takriri (4/111)	305	3. — Maraş Mebusu Kemal Aksüyek'in teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatasası (3/299)	313
2. — Tunceli Mebusu Fethi Ülkü'nün seçilmiş bulunduğu Avrupa Konseyi İstisari Asamblesi âzalığından istifa ettiğine dair takriri (4/112)	305:307		
5. — Müzakere edilen maddeler	307		
1. — Kastamonu Mebusu Süleyman Çağlar'ın, Emniyet Teşkilât Kanununun 26 ve 30 ncu maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/147)	307:313	4. — Trabzon Mebusu Osman Nuri Lermioğlu'nun teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatasası (3/300)	313
2. — Umumi hayata müessir âfêtlar dolayısıyla alınacak tedbirlerle yapılarak yardımlara dair kanun lâyihası ile Çankırı Mebusu Ferhan Arkan ve 5 arkadaşının, Çankırı vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların giderilmesi, Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu		5. — Çorum Mebusu Yakup Gürsel'in teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatasası (3/306)	313
		6. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arkan'ın teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mü-	

	Sayfa	Sayfa
rekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/317)	313	
7. — Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/326)	313:314	
8. — Manisa Mebusu İhsan Yalkın'ın teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/327)	314	
9. — Manisa Mebusu Sudi Mihçioğlu'nun teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/328)	314	
10. — Adana Mebusu Kasım Gülek ve Hatay Mebusu İhsan Ada'nın teşrii masuniyetlerinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/334)	314	
11. — Gaziantep Mebusu Cevdet San'ın teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/335)	314:324	
6. — Sualler ve cevaplar	325	
<i>A — Tahriri sualler ve cevapları</i>	<i>325</i>	
1. — Ankara Mebusu Recep Dengin'in, Brüksel Fuarına iştirak için ne kadar döviz tahsis olunduğuna dair sualine Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın tahriri cevabı (7/379)	325	
2. — Malatya Mebusu Tevfik Ünsalan'ın, Ankara'nın Altındağ kazası Maarif Memuru Rüştü Güngür hakkında yapılan tahkikatın neticesine dair sualine Maarif Vekili Celâl Yardımcı'nın, tahriri cevabı (7/387)	325:326	
3. — Niğde Mebusu Şefik Refik Soyser'in, Niğde Erkek Lisesi binasındaki göküntü dolayısıyla ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair sualine Maarif Vekili Celâl Yardımcı'nın, tahriri cevabı (7/405)	326:327	
4. — Malatya Mebusu Mehmet Kartal'ın, Hatay'ın Hassa kazasında Ergünes ailesinin istimlak edilen arazileri dolayısıyla zararlarının tazmini hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Dahiliye Vekili Tevfik İleri'nin, tahriri cevabı (7/419)	327:328	
5. — Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Sorpiyen - Mazgirt - Muhundu yolunun Devlet Karayolları bakımına alınması hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Nafia Vekili Tevfik İleri'nin, tahriri cevabı (7/429)	328	
6. — Niğde Mebusu Şefik Refik Soyser'in, malzeme fiyatlarının artması dolayısıyla zararlı duruma düşmüş olan mütaahhitlerin durumunu ıslah için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair sualine Nafia Vekili Tevfik İleri'nin, tahriri cevabı (7/441)	328:329	
7. — Maraş Mebusu Halil Gürün'ün, Maraş'ın Afşin kazasına bağlı bâzi köylerin zirai sulama işlerine dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in, tahriri cevabı (7/444)	329	
8. — Van Mebusu Sait Erdinç'in, Erziş'te Toprak Mahsulleri Ofisi Ajansının açılmaması sebebine dair sualine Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen'in, tahriri cevabı (7/448)	329:330	
9. — Adana Mebusu Turgut Yeğenağa'nın, hediye otomobiller için verilen bedelsiz ithal müsaadelerine dair sualine Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın, tahriri cevabı (7/341)	330:331	

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Afyon Karahisar Mebusu Arif Demirer ile, Çanakkale Mebusu Emin Kalafat'a izin verilmesi hakkındaki Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi okundu ve izinleri kabul edildi.

Avrupa Konseyi İstisari Asamblesinin XI nci Devre toplantısına katılacak 10 âzaman seçimi yapıldı.

Ankara Mebusu Recep Dengin'in Makina Yedek Parçaları Türk Anonim Şirketinin 1956 senesinde zarar ettiğinin doğru olup olmadığına dair şifahi sualine Koordinasyon Vekili ve Sanayi Vekâleti Vekili Sebati Ataman cevap verdi.

Sivas Mebusu Şinasi Moran'ın mütehasşis doktorların büyük şehirlere imtihanla nakilleri hususundaki tamimin tatbik edilip edilmediğine dair şifahi sualine Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Lûtfi Kırdar cevap verdi.

Sivas Mebusu Halim Ateşalp'ın, Sivas vilâyetinde 1956 - 1958 senelerinde ihalesi yapılan köprülerin sayısı ile ne zaman ikmal olunacaklarına dair şifahi sualine Nafia Vekili Tefvik İleri cevap verdi.

Ordu Mebusu Atif Topaloğlu'nun, Almanya'ya ihracedilen iç fındıklara dair şifahi sualine Ticaret Vekili Hayrettin Erkmek cevap verdi.

Adana Mebusu Rıza Tekeli'nin, Sadızkade Ruşenoğulları firmasına ait Ruşen gemisiyle İskenderun'dan ihracedilen demir cevheri için ödenen navlun miktarına dair Sanayi Vekilinden olan şifahi sualinin cevaplandırılması, alâkalı Vekilin mehil talebi üzerine, tehir edildi.

Maraş Mebusu Emin Soysal'ın, demir fiyatına yapılan zammın sebebine dair şifahi sualine Koordinasyon Vekili ve Sanayi Vekâleti Vekili Sebati Ataman cevap verdi.

Maraş Mebusu Hilmi Soydan'ın, Hurman, Ceyhan, Söğütlü ve Göksu nehirleri üzerinde su-

lama teşkilâtına ne zaman başlanacağına dair Nafia Vekilinden şifahi suali, kendisi inikatta hazır bulunmadığından, tahriri suale inkılâbetti.

Türkiye Atom Enerjisi Programının tatbik şekli hakkındaki Kanun kabul olundu.

Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlere, yapılacak yardıma dair kanun lâyihasının müzakeresi, encümeneye verilen madde gelmediğinden, tehir edildi.

Balikesir Mebusu Fuat Onat'ın,
Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın,
Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın,
Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın,
Diyarbakır Mebusu Nuri Onur'un,
Edirne Mebusu Sabahattin Parsoy'un,
İzmir Mebusu Salâhattin Akçiçek'in,
Tokad Mebusu Bekir Şeyhoğlu'nun,
Tokad Mebusu Bekir Şeyhoğlu'nun,
Trabzon Mebusu Sabri Dilek'in,
Ürfa Mebus Yaşar Alhas'ın,
Ankara Mebusu Hasan Tez'in,
Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın,

Erzurum Mebusu Melik Fırat'ın, haklarında yapılmak istenen takibat ve muhakemenin devre sonuna bırakılmasına dair Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbataları kabul olundu.

Alınan karar gereğince,

15 . IV . 1959 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvkeili Kâtip
Kayseri Mebusu Kütahya Mebusu
İbrahim Kirazoğlu Kemal Özer

Kâtip
Kırklareli Mebusu
Mehmet Ali Ceylân

Sualler

Tahriri sualler

1. — Maraş Mebusu Hilmi Soydan'ın, Hurman, Ceyhan, Söğütlü ve Göksu nehirleri üzerinde sulama teşkilâtına ne zaman başlanacağına dair tahriri sual takriri, Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (7/465)

2. — Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın, Dahili Nizamnamede yapılan son tadillerden sonra mebuslara verilen cezalara dair tahriri sual takriri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine gönderilmiştir. (7/466)

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — Atom Enerjisi Komisyonu kurulması hakkındaki 6821 sayılı Kanunun ikinci maddesinin (c) bendinin tadiline ve mezkûr kanuna bir madde ilâvesine dair kanun lâyihası (1/345) (Maarif ve Bütçe encümenlerine)

2. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında münakit Zirai mahsul fazlalıkları anlaşmalarının bâzı maddelerini tadil eden 8 Kasım 1958 tarihli Anlaşmanın tasdıkı hakkında kanun lâyihası (1/346) (Hariciye, Ziraat ve Bütçe encümenlerine)

3. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 20 Ocak 1958 tarihinde akdedilen Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşmasını tadil eden 24 Kasım 1958 tarihli Anlaşmanın tasdıkı hakkında kanun lâyihası (1/347) (Hariciye, Ziraat ve Bütçe encümenlerine)

4. — 25 Kasım 1958 tarihli Türkiye - İngiltere, 27 Kasım 1958 tarihli Türkiye - Federal Almanya, 28 Kasım 1958 tarihli Türkiye - Fransa ve Türkiye - Belçika, 29 Kasım 1958 tarihli Türkiye - Holânda ve Türkiye - İtalya, 17 Ara-

lık 1958 tarihli Türkiye - İsveç ve Türkiye - Danimarka, 18 Aralık 1958 tarihli Türkiye - Portekiz, 19 Aralık 1958 tarihli Türkiye - Norveç, 22 Aralık 1958 tarihli Türkiye - İsviçre ve 29 Ocak 1959 tarihli Türkiye - Avusturya Kredi anlaşmalarının tasdıkı hakkında kanun lâyihası (1/348) (Hariciye, Ticaret ve Bütçe encümenlerine)

Teklif

5. — Ankara Mebusu Selim Soley'in, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 66 nci maddesinin (b) fıkrasının değiştirilmesi ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi (2/322) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

Mazbatalar

6. — Türkiye Büyük Millet Meclisi, Riyaseti Cumhur ve Divanı Muhasebat Reisliği 1957 yılı hesabı katileri hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbataları (5/24) (Rûznameye)

7. — Tayyare Yüzbaşı Mustafa Sedat Yenen'in hükümlü bulunduğu cezanın affı hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/26) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati: 15,00

REİS — Reisvekili İbrahim Kirazoğlu

KÂTIPLER : Mehmet Ali Ceylân (Kırklareli), Hakkı Karmel (Kayseri)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapılacaktır, efendim.
(Kars mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Ekseriyetimiz var, celseyi açıyorum.

4. — TAKRİRLER

1. — *Maraş Mebusu Halil Gürün'ün seçilmiş bulunduğu Avrupa Konseyi İstisari Asamblesi âzalığından istifa ettiğine dair taktir (4/111)*

REİS — İki taktir vardır. Okuyoruz:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine
3 Nisan 1959 günü Büyük Mecliste yapılan seçimde, Parlâmentomuzu Avrupa Konseyinde temsil edecek grup üyeliğine seçilmiş bulunmaktayım.

Aynı gün Heyeti Umumiyyede arz ettiğim şekilde bu üyelikten affedilmemi saygılarımla arz ederim.

4. IV. 1959

Maraş

Dr. Halil Gürün

REİS — İttilânınıza arz edilmiştir.

2. — *Tunceli Mebusu Fethi Ülkü'nün seçilmiş bulunduğu Avrupa Konseyi İstisari Asamblesi âzalığından istifa ettiğine dair taktiri (4/112)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine
3 Nisan 1959 günü Büyük Mecliste yapılan seçimde, Parlâmentomuzu Avrupa Konseyinde temsil edecek grup üyeliğine seçilmiş bulunmaktayım.

Aynı gün Heyeti Umumiyyede arz ettiğim şekilde bu üyelikten affedilmemi saygılarımla arz ederim.

4. IV. 1959

Tunceli

Fethi Ülkü

REİS — İttilânınıza arz edilmiştir.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Sabık zabıt hakkında söz istiyorum.

REİS — Nesi hakkında?

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Arz edeceğim.

REİS — Zabıtı sabık nesi hakkında, işaret buyurunuz.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Nizamname ile alâkalı bâzı hususlar var, onu arz edeceğim.

REİS — Buyurun Fethi Bey.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Muhterem arkadaşlar, son inikadda 2 defa müzakereye tâbi olan maddelerden; birinci müzakeresi yapılacak maddeler kısmında 27 nci olarak gündemde yer almış bir lâyiha vardı: Türkiye Atom Enerjisi Programının tatbik şekli hakkında kanun lâyihası ve Maarif, Maliye, Gümrük ve İnhisarlar ve Bütçe encümenleri mabataları. Fakat bu kanun lâyihasının takdimen ve müstaceliyetle konuşulmasına dair taktir, bu kanun lâyihasının hiç müzakere edilmediği Hariciye Encümeni Reisi tarafından Riyasete geldi. Fakat Riyaset Makamında bulunan Sayın Kirazoğlu Nizamnamenin hükümlerini hiç kaale almadan ve kanun lâyihası kendisinden geçmiyen bir komisyonun Reisinin talebiyle bu taktiri reyinize arz etti.

REİS — Fethi Bey, lâyihanın takdimen müzakeresini talebeden taktir, Devlet Vekili Abdullah Aker imzasiyle verilmiştir.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Müsaade buyurur musunuz? Muammer Çavuşoğlu imza-

siyle verilmiştir ve öyle okunmuştur. Şimdi bunun üzerinde ihtilâfa düşüyorsak Sayın Reisim, diyeceğim hiçbir şey yok.

REİS — Takrir Abdullah Aker imzasını taşıyor, efendim.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Bir defa usulsüz bir muameleyi böylece usullü bir hale getirmiş olduğunuz için müteşekkirim.

REİS — Böyle bir hâdise yoktur, efendim. Ben yanlışlık olduğunu bilmiyorum. Takrir, doğrudan doğruya Abdullah Aker'in imzasını taşıyor.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Burada arkadaşlar dinledi, efendim. (Soldan; gürültüler) Müsaade buyurunuz.

Şimdi ikincisine temas edeceğim:

Bilhassa milletlerarası münasebetlerle ilgili çalışmalarımızda Riyaset Divanının Meclis İçtüzüğü'nün tatbikatını çok daha titizlikle tatbik etmesi memleketin hayrına olacaktır, arkadaşlar.

Müsaadenizle bu mevzuda son İnikadda yapılan Avrupa Konseyi seçimlerinde Nizamnamenin nasıl ihlâl edildiğini bizzat Dahilî Nizamnamemizde göstereceğim. (Soldan; «Ooo», sesleri) Dinleyiniz arkadaşlar, dinleyiniz.

Büyük Millet Meclisinde, harice gönderilecek heyetlerle alâkalı temsilcilerin seçimlerine ait, 1957 yılında seçimlerden sonra tadil ettiğiniz, nizamnamenin 219 ncu maddesinin son fıkrasında deniliyor ki;

«Meclis namına memleket haricine bir heyetin izamı halinde istenilen miktarın üç misli namzet Riyaset Divanına tesbit edilir, Umumi Heyetin izafi reyine arz edilir»

Şimdi bu fıkranın tatbikatından olmak üzere bir de 108 numaralı bir not vardır. Bu nota göre; Avrupa Kanseyine gönderilecek delegelerin seçimleri bu hüküm dâhilinde yapılmakta ve yollukları da buna göre verilmektedir.

Keyfiyet böyle olunca son inikatta bizzat kürsüden bu gün de okunan yazılarla iki değerli arkadaşımızın adaylıklarını koymadıkları halde bazı arkadaşlarımızın kendilerinin isimlerini yazmış olmaları neticesi Riyaset Divanı, adaylıklarını koymıyan bu arkadaşlarımızın seçimlerini kabul eder bir noktai nazarı müdafaa eder hale gelmiştir.

Halbuki seçilecek delegelerin mutlak ekseriyetle seçilmesi mevzu bahis olmadığı, izafi

reyle seçilmesi mevzu bahis olduğu ve esasen seçilen iki arkadaşımız, adaylıklarını dahi koymamış bulunmalarına rağmen, rey aldıklarını görünce huzurunuzdan çıkıp bu vazifeden mazur görülmelerini istedikleri halde Riyaset Divanının hâlâ eski noktai nazarını muhafaza etmesi yani sanki delegelerin mutlak ekseriyetle seçilmesi lâzım geliyormuş gibi bir kanaate sahibolması fevkalâde hatalıdır. Avrupa Konseyinde vazife görececek mebusların her parlâmentoda seçimleri takiben parlâmento reisleri tarafından Avrupa Konseyi Umumi Kâtipliğine yazılan bir tezkere ile vazifeye bağlamaları Strazburg'ta tatbik edilen bir usüldür. Riyaset Divanımız acaba bu seçimler sonunda Avrupa Konseyi Umum Kâtipliğine yazdıkları yazıda bunların seçildiklerini bildirmiş midir, bunu şahsen öğrenmek istiyorum.

SABRİ DİLEK (Trabzon) — Sözlü soru verin.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Efendim, sözlü soru veririm ama, bir buçuk sene sonra sıra gelir. Şimdi, bu mesele, eğer dahilî bir mesele olsaydı, üzerinde durmazdım. Çünkü Tüzük her defasında üzerinde durulamıyacak kadar çok ihlâl edilmektedir. Ama Avrupa Konseyi ile ilgili bir meselede Türkiye yalnız değildir. Orada başka memleketlerin de temsil edildiğini düşünürsek, oradaki çalışmaların tatbikatının neticelerini, ne yolda olduğunu öğrenmek, bizim için de lâzımdır. Avrupa Konseyine delege gönderen memleketlerin gruplarının büyük kısmı, tatbikatta, delegelerini kendileri seçerler. Fakat Türkiye'de bu yapılmıyor. Yapılmadığına göre aday listesinde yer alan arkadaşlarımızdan, Kasım Gülek ve Bülent Ecevit'in Mecliste almış oldukları... (Soldan, «Bunun zaptı sabıkle ne alâkası var?» sesleri) Evet, arkadaşlar, bu iki arkadaşımızın aldıkları reyler, (izafi seçimle delege göndermek lâzımgeldiğine göre) kendilerinin Konsey çalışmalarına gitmelerini temin edecek sayıdadır. (Soldan, gürültüler) Bu bakımdan eğer Riyaset Divanı, Nizamnameye göre bir tatbikat yapmak istiyorsa, bu arkadaşlarımızın almış oldukları reyler kendilerinin oraya gitmelerini âmirdir. (Soldan, gürültüler)

Eğer böyle yapılmıyacaksa, Riyaset Divanı bu noktai nazarda değilse, o zaman arkadaşlar, önümüzdeki yıllarda Nizamnamenin bu husustaki hükmüne sizler de titizlik gösteriniz.

Şimdi, bu hükme göre, ben, Riyaset Divanından öğrenmek istiyorum : Riyaset Divanı niçin gruplardan üç misli aday istememektedir? Demokrat Parti Grupundan sekiz kişi gidecekse 24 aday istenecektir. C. H. Partisi Grupundan iki kişi gidecekse 6 aday istenecektir. Riyaset Divanı bu fazimededen hareket etmiyerek niçin Nizamnameye aykırı bir tatbikat şeklini ihtiyar etmiştir? Niçin sizler, Riyaset Divanının bu hareketini tekabül ediyorsunuz? Meclis, yalnız Grupumuzu alâkadâr eden bir tatbikat karşısında değildir. Nizamnamenin bu hükmü bir yıl için gidecek delegelerin mensuboldukları gruplarca aday gösterilmek şeklinde yürütülmüştür. Ve gruplarca aday gösterilen mebusların, Meclis seçimlerinde aldıkları rey miktarı; mutlak değil, fakat izafi olacağına göre, C. H. Partisi Grupundan istenen ve kendilerine aday listesinde yer verilmiş olan Kasım Gülek ve Bülent Ecevit arkadaşlarımızın gitmeleri Meclis Dahili Nizamnamesine göre lüzumludur, arkadaşlar.

Ben huzurunuzdan ayrılırken, Avrupa Konseyinin kuruluşunun 10 neu senesi vesilesiyle Parlâmentomuzun Reisi Sayın Koraltan'ın davet edilmesinden memnuniyet duyduğumu arz etmek isterim. Kendileri bu davetten istifade ederek, Konsey çalışmalarına katılan delegelerin ve parlâmentoların çalışma tarzlarına ait tatbikatın ne olduğunu mahallen tetkik ederler ve bunları memleketimize getirirlerse bundan ancak memnuniyet duyarım arkadaşlar. Dışarıya yapılan bu gibi seyahatlerin böyle faydaları da vardır. Fakat celse açıldığında Konseye gidecek delegelerin isimlerini bildirmek de Riyaset Divanının bize karşı Nizamname mucibince yapması icâbeden vazifeleri arasındadır arkadaşlar.

REİS — Efendim, Fethi Çelikbaş arkadaşımız iki hususa temas ettiler :

Birincisi; geçen İnikatta müzakere edilen Türkiye Atom Enerjisi Programının tatbik şekli hakkındaki kanun lâyihasının takdimen müzakeresi için verilen takrirdir ki, bu takrir, tamamen usulüne uygundur ve Devlet Vekili Abdullah Aker tarafından verilmiştir. Hariciye Encümeni Reisinin böyle bir takriri yoktur.

İkincisi; Avrupa Konseyi İstişari Asamblesinin XI nci Devre toplantısına katılacak olan âzamn seçimine dairdir. Bu seçimin yapıldığı İnikatta da arz ettiğim gibi Riyaset Divanının hareketi tamamen Dahili Nizamnameye uygundur. Heyeti Umumiyenin vermiş olduğu karara Riyasetin müdahalesi mümkün değildir. Heyeti Umumiyenin aday listesiyle bağlı olup olmaması Riyasetin elinde olan bir keyfiyet değildir. Yapılmış olan muamele tamamen usulüne uygundur. Riyaset gruplardan aldığı adayları tab ve o yolda tevzi eylemiştir. Konsey seçimi, vâkı olan davetler üzerine yapılan seçimlerden değildir. Yakında huzuruza gelecek olan Kore için yapılacak seçimin ise 219 neu maddeye tevfi kanun yapılacağı bedihidir. Konsey ise böyle bir davet ile gidilen yer değildir. Yapılan muamele 143 neu maddeye ve bağlı notlarına göre yapılmıştır. Heyeti Umumiyenin kararı karşısında Riyasetçe yapılacak hiçbir husus yoktur.

Bir takrir var, okuyoruz efendim. (Sağdan, gürlütüler)

NÜVİT YETKİN (Malatya) — Verdiğiniz izahatın usule uygun olmadığını söylememe müsaade veriniz efendim.

REİS — Bu konuda müzakere açamam efendim.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Kastamonu Mebusu Süleyman Çağlar'ın, Emniyet Teşkilât Kanununun 26 ve 30 neu maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/147) (1)*

REİS — Takrir var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Gündemin iki defa müzakereye tâbi olan maddelerinden birinci müzakeresi yapılacak işler arasında ve ikinci sırasında bulunan, Emniyet Teş-

kilâtı Kanununun 26 ve 30 neu maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin açılacak kursa yetiştirilmek maksadiyle mezkûr kanun teklifinin müstaceliyetle ve diğer işlere takdimen görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Dahiliye Encümeni Reisvekili
Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu

REİS — Efendim, ruznamenin 1 nci müzakeresi yapılacak maddeleri arasında bulunan

(1) 23 S. Sayılı matbuâ zaptın sonundadır.

kanun teklifinin her işe takdimen ve müstaceliyetle görüşülmesi teklif ediliyor. Takdimen görüşülmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Teklifin takdimen müzakeresi kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı? Buyurun Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Muhterem arkadaşlar, huzuru âlinize gelen ve Süleyman Çağlar arkadaşımızın iyi bir düşünce ile hazırladığı kanun teklifinin encümenlerden geçtikten sonra aldığı son şekil ile, yüksek tahsil görmüş hükmünü verebilmek için Polis Enstitüsü mezunlarıyla Polis Koleji mezunlarının ikinci sınıf emniyet âmirliğinde ve polis komiserliğinde muayyen hizmetten sonra geçirecekleri yüksek tahsil kursu veya yüksek tahsil kısmı tahsili ile bu kanunun istihdaf ettiği o seviyenin kabul ve tasdik edilmiş olması arzu edilmektedir.

Kanunun esasen eski şeklinde bir fazlalık vardır, bir de eksiklik vardır. Fazlalık 26 ncı madde ile 30 ncü maddenin aynı şeyleri ihtiva etmesine rağmen esas itibarıyla tekerrür etmemesi lâzımgelen hükümlerin tekerrür etmiş olmasıdır. Şimdi gelen tadil ve ilâve ile burada, bir yüksek tahsil kısmı ve yüksek tahsil kursunu bitirmek suretiyle yüksek tahsil yapmış gibi bir hüviyeti kazandırmaktadır. Geniş bir teşriî görüşle üniversite mezunu insanlarla birkaç aylık yüksek tahsil kursuna tâbi tutulmuş insanları aynı derecede kabul etmeye şüphesiz imkân yoktur. Yakında huzuruâlinize gelecek olan ve ordumuzda bir reform mânasını ihtiva eden subayların yetişme ve terfilerine mütaallik yeni kanun tasarısında ve yeni Harb Okulları kanun tasarısında iki senelik harb okulları ile 4 senelik harb okulları namı altında birbirinden tamamen ayrı bir durum arz eden tahsil seviyelerinde iki ayrı seviyede subay sınıfı meydana getirilecektir. Biz kaliteye, tahsil seviyesine dikkat etmezsek ve birkaç ay yüksek tahsil kursu görmüş bir arkadaşta yüksek tahsil görmüştür dersek hukuk tahsilinin, fakülteler tahsillerinin, mühendislik tahsillerinin kalitesinin bunlarla aynı hizada olması gibi bir mâna çıkar.

Bendeniz hiçbir suretle polis arkadaşlarımızın, emniyet kadrosunda çalışan arkadaşlarımızın

istikbali aleyhinde bir mülâhaza ile buraya gelmiş değilim. Ama Süleyman Çağlar arkadaşımızın birkaç aylık bir kursun yüksek tahsil addedilmesi hususunda Heyeti Umumiyeye getirdiği bu kanunun ruhunu da uygun bulmaktayım. Maddelere geçilirse o zaman da arz edeceklerim var.

REİS — Süleyman Çağlar, buyurun.

SÜLEYMAN ÇAĞLAR (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlar, teklifim yeni bir tesis değildir. Emniyet Teşkilât Kanununun 30 ncü maddesi ile, 26 ncü maddenin birinci fıkrasında şöyle denilmektedir :

«Altıncı ve daha yukarı meslek derecelerindeki memurların Hukuk veya Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olmaları şarttır. Ancak ihtisaslarından istifade edileceği Vekâletçe takdir edilen diğer yüksek mektep mezunları ve bu kanuna göre yüksek tahsil gördükleri kabul edilenler de bu derecelere tâyin olunabilirler.»

29 ncü madde :

«Bu kanundaki şartları haiz bulunan lise mezunları polisliğe tâyin edilerek Polis Enstitüsünün orta ve yüksek kısımlarına gönderilirler. Bu kısımları muvaffakiyetle ikmal edenler komiser muavinliğine tâyin edilirler. Ve bu kısımları muvaffakiyetle bitiremeyenler karakollarda polis memuru olarak vazife görürler.»

30 ncü madde mucibince Polis Enstitüsünün orta ve yüksek kısımlarını muvaffakiyetle bitirip emniyet âmirliğine terfi ettirildikten sonra Polis Enstitüsüne, yüksek tahsil için değil, ihtisas kursuna gönderilecekler için bu hüküm vaz'edilmiştir.

Asım Bey arkadaşımızın dediği gibi, yüksek tahsil yapan kimselerle birkaç aylık bir kursa tâbi olanları elbette tefrik etmek lâzımdır, ben de kendisine iştirak ederim. Fakat arkadaşımızın müfredat programını tetkik etmedikleri anlaşılmaktadır. Polis Enstitüsüne gidecek bir kimsenin lise veya Polis Kolejinden mezun olması lâzımdır. Buradan mezun olanlar iki sene kursa tâbi tutulmayıp tam bir tahsil yaparlar ve müfredat cetvelinde de okuyacakları dersler gösterilmiştir.

Ankara Polis Enstitüsünün orta ve yüksek tahsil Ls. kısımlarında okutulan derslerle haftalık ders saati.

Dersin adı	Haftalık ders saati	
	Orta Ls.	Yüksek Ls.
Polis ve Salâhiyet Kanunu ve Nizamnamesi, polise vazife veren kanunlar	2	2
Polis taktiği	1	1
Meslekî yazılar	1	1
Ceza Kanunu	2	2
Ceza Muhakemeleri Usulü	2	2
İdare Hukuku	1	1
Maliye ve iktisat	1	2
Hususi hukuk	2	1
Kriminalistik	2	2
Fotoğraf	1	1
Haber alma ve propaganda	1	2
Trafik	1	1
Siyasi tarih	1	1
Adli - Tıp	1	1
Silâh bilgisi ve atış	1	1
Spor	8	8
Jiu - Jitsu	2	2
Devlet hukuku	1	1
Kriminoloji adli psikoloji	2	2
Makyaj - kamufllaj	1	1
Meslek morali	1	1
İngilizce, Fransızca ve Almanca	2	2
	37	38

Görülüyor ki, orta ile yüksek tahsil kısmı arasında bir saat ders farkı vardır.

Binaenaleyh, bu kurs değil bir tahsildir. Ben ümid ediyorum ki, Asım Eren Bey arkadaşımın, bu müfredat programını okuduktan sonra noktaî nazarı değişmiştir.

Zaten mevcudolan kanuna göre birinci sınıf emniyet âmirleri ihtisas kursuna gönderilir ve emniyet müdürü olurlar. Fakat 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanunu 1937 senesinde meriyete girmiştir. 22 sene zarfında ancak iki tane birinci sınıf emniyet âmiri yetiştirebilmiştir. Binaenaleyh, iki üç emniyet âmiri için bir sınıf teşekkül ettirip onlara öğretmen temin etmek birçok külfeti mucibolmaktadır.

Benim teklifim, birinci sınıf emniyet âmirliği vasfını kazanmış ikinci sınıf emniyet âmirleriyle, emniyet âmirliğine hak kazanmış başkomiserlerin bu ihtisas kursuna iştirak ettirilmeleri ve kursta muvaffak oldukları takdirde kıdem sıralarına göre terfilerinin temini hususundadır.

Mâruzatım bundan ibarettir. Teklifimin kabulünü rica ederim.

REİS — Asım Eren, buyurun.

ASİM EREN (Niğde) — Muhterem arkadaşlar, kanunun Başvekâlet tarafından takdiminde Meclisi Âliye sunulan gerekçede «Polis Enstitüsü yüksek tahsil ihtisas kursuna» diyor. Kanun metninde ise, Bütçe Encümeninin tadili şekline göre, 26 nci maddenin 2 nci bendinde «Yüksek tahsil kısmını ve ihtisas kursunu muvaffakiyetle ikmal edenler» diyor. Bundan çıkan mesele şudur : Başvekâlet sadece kursu esas tutmak suretiyle bize bunu yüksek tahsil olarak kabulünü teklif etmiş oluyor. Metinde ise yüksek ihtisas kursunu yüksek tahsil kısmından ayırıyor, her ikisini ayrı ayrı olarak mütalâa ediyor. Bundan anlaşılan netice, acaba kanun metninde yüksek ihtisas kursu ile yüksek tahsil kısmını beraberce bitirmek mi lâzım; yoksa Başvekâletin sevk ettiği gerekçeye göre sadece ihtisas kursundan mı mezun olmak lâzımdır, şüpheye düşüyor. Kaldı ki, birçok meslek okullarında ve meselâ Tapu Kadastro şu bu gibi okulları gibi, hattâ Jandarma Er okullarında bile Muhterem Süleyman Çağlar arkadaşımızın kürsüde okuduğu meslekî dersler, adli, hukuki, cezai bütün dersler vardır. Jandarma er okullarında bu dersler okutuluyor diye bu okullara da yüksek tahsil seviyesini mi verelim? Yüksek tahsil ismine lâyık olan tahsil, şüphesiz fakültatif tahsildir. Fakültatif tahsil olmadıkça, yani umumi orta bir kültür seviyesinin üstüne çıkmadıkça, sadece meslekî bir bilgi veren, bir tahsil, veya bir kursun yüksek tahsil seviyesine çıkarılması bendenize doğru değildir. Memlekette bu yolu açacak olursak, üniversitelere lüzum kalmıyacaktır. Yüksek tahsil yapmayan, her hangi bir kurstan geçen bir insan karşımıza çıkar ve her türlü hakkı talebedebilir. Malûmunuz, Personel Kanununun ilk ana esası memurlara tahsil derecesine göre hak vermektir.

Binaenaleyh, gelecek nesillerin haklarını ayaklar altına alan bir zihniyetin bu kanunda

yer almasını doğru bulmuyorum. Teklifin reddini arz ediyorum. Hüürmetlerimle.

REİS — Encümen.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, 2 nei maddeyi Asım Eren rakadaşımızın dikkatle okumadıklarını zannediyorum. Çünkü madde sarıhtır, deniyor ki: «Aynı kanunun 30 neu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçen madde mucibince Polis Enstitüsünün orta ve yüksek tahsil kısımlarını muvaffakiyetle bitiren lise ve Polis Koleji mezunu olanlar...» Demek ki bu mezunlar ihtisas kursuna tâbi olup meslekî yüksek tahsil görmüş addedilmeleri için esasen Polis Enstitüsünün yalnız orta kısmını değil yüksek kısmını da muvaffakiyetle bitirmiş olmaları şarttır. Binaenaleyh, yüksek tahsil görmemiş kimseler yüksek tahsil görmüş imtiyazı verileceği mülâhazası katıyen varit değildir. Kaldı ki maddede tasrih edildiği veçhile yüksek tahsil için ihtisas kursuna gönderilirler, bu kursu muvaffakiyetle bitirenler meslekleri dâhilinde yüksek tahsil görmüş addedilir. Münhasıran polis kadrosunda çalıştıkları müddetçe mesleklerini ilgilendiren hususlarda yüksek tahsil görmüş addedileceklerdir. Bu demek değildir ki yüksek tahsil görenler mesleğinden ayrıldığında ona göre muamele göreceklendir. Böyle bir şey yoktur.

Bu maddenin sevkinden maksat, doğrudan doğruya mevcudolan bir durumu ayarlamaktır. Evvelce 50 lira asli maaşla vazife görmekte olan Emniyet âmirlerinin bu kayıttan istifade etmelerine mukabil maaş durumları değiştirilmiş olduğundan şimdi buna imkân yoktur. Mutlaka 70 lira asli maaşa yükselmiş olmaları icab ediyor. Bu durum karşısında bu madde 60 lira asli maaşlı komiserlerin de bu haktan istifadelerini temin edecektir. Fakat bunlar meslek dışında yüksek tahsil görmüş bir eleman vasfında olmayacaklardır. Esasen kursa tâbi olabilmeleri için polis Enstitüsünün orta ve yüksek kısımlarını muvaffakiyetle bitirmiş olmaları ve mesleklerinde de muvaffakiyet göstermiş olmaları şarttır.

Hulâsa arkadaşımızın mülâhaza ettikleri gibi tahsil görmeden yüksek tahsil seviyesini ihraz etme keyfiyeti katıyen varit değildir.

REİS — Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Behzat Bilgin arkadaşımız okudukları 30 neu maddede herhalde bir zühulle unutmuş olacaklardır. «Yüksek tahsil kısmı» dediler. Halbuki bu yüksek tahsil kursudur. Polis Enstitüsünün orta ve yüksek kısmıyla ifade edilen tahsil ise ancak lise muadili tahsil demektir.

30 neu maddeyi okuyorum;

«Geçen madde mucibince Polis Enstitüsünün orta ve yüksek tahsil kısımlarını muvaffakiyetle bitiren lise veya Polis Koleji mezunu olanlar başkomiserliğe veya ikinci sınıf emniyet âmirliğine terfiden sonra Polis Enstitüsünün yüksek tahsil ihtisas kursuna gönderilirler. Bu kursu muvaffakiyetle bitirenler, meslek dâhilinde yüksek tahsil görmüş addolunurlar.»

Anlaşıyor ki; özafi yüksek tahsil! Arz ettiğim gibi bu kurstan geçirmekle, enstitünün iki senelik tahsiline ilâve edilen bu kursla yüksek tahsil derecesi ihraz ediliyor.

(Meslek dâhilinde) tabirine gelince; affet-sinler beni, esasen herkes kendi mesleki dâhilinde terfiler iktisabeder. Evet herkes, kendi mesleğinde kalıp terfi etmekle beraber, gelecek Personel Kanunu bunu bütün Devlet personeline şâmil kılıyor. Bundan evvelki Barem Kanunu da tahsil seviyesini esas tutmuştur. Benim kanaatime göre herhangi bir vatandaş nakâfi bir tahsille en yüksek derecelere kadar yükseltmeye imkân bulmamalıdır. Eğer böyle yapılırsa yine Emniyet Kadrosunda hakiki ve iyi bir yüksek tahsil yapmış olanların haklarına tecavüz edilmiş olunur. Bu itibarla Behzat Bilgin Beyin müdafaasını kuvvetli bulmadım. Gelecek tadilde bir metinde yüksek sicil almak şartı var, bir metinde yok. Birbirini nakzedip, birbirlerinin tekrarı olan hükümler göze çarpmaktadır. Bu itibarla benim maruzatım aleyhtedir.

REİS — Mahmut Güçbilmez.

MAHMUT GÜÇBİLMEZ (Bolu) — Muhterem arkadaşlar; Sayın Asım Eren arkadaşımızın daha evvelki itirazına, ondan sonra konuşan teklif sahibi ile encümen namına konuşan Behzat Bilgin arkadaşımız cevap arz ettiler. Bendeniz bu defaki maruzatları üzerindeki iki küçük noktaya müsaadeleriyle temas edeceğim.

Bunlardan birisi; meslek dâhilinde yüksek tahsilin verilmesine dahi hakkımız olmadığı

tarzında bir noktai nazar ileri sürmüş olmalıdır. Meslek dâhilinde yüksek tahsil verilmesi mevzuu tetkik edilirse bunun yalnız polis ve emniyet sahasında değil, başka meslekler sahasında da mevcudolduğu anlaşılır. Binaenaleyh, bu noktai nazarda taassup göstermelerini bendeniz müsaadeleriyle anlıyamadım. Kaldı ki, meslek dâhilinde yüksek tahsil demekle buradaki yüksek tahsilin sağlayacağı faydeler tasrih edilmiş ve kanunla tesbit edilmiştir. Yani geniş mânada yüksek tahsil sahibi olanların bütün haklarından istifade ediyorlarmış tarzında bir endişeye bu bakımdan mahal yoktur, kanaatindeyim.

Personel Kanununa temas buyurdular. Personel Kanunu bakımından emniyet meslekinin mensupları fazla bir hak alıcı duruma düşecekler idi ise, esasen bu kanun teklifi alâkahı encümenlerde görüşülürken maliye mümessillerinin de mütalâaları alınmıştır. Tam mânası ile fazla bir hak ihrazı bahis mevzuu idi ise, orada görüşlerin tebellür etmiş olması gayet tabiidir. Zannedirim bu zaviyeden de bir mahzur yoktur. Nitekim, Hükümet burada hilâfına bir mütalâa beyan etmemekte ve maliye de bir itiraz serd etmemiş bulunmaktadır. Şu halde mevzuu hangi yönden ele alırsak alalım, bu teklifin kabulünü engelliyecek bir durum tahaddüs etmemektedir. Bu itibarla teklif sahibinin ve encümenin görüşüne uygun olarak ve müsaadeleriyle Asım Eren arkadaşımızın görüşlerinin isabetsizliğini böylece tesbit ederek bu teklifin kabulünü ben de rica ederim.

REİS — Encümen.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Efendim; tekrar arz edeyim, yeni bir hüküm mevzuubahis değildir. Bu hüküm esasen Emniyet Memurları hakkındaki 3201 sayılı Kanunda mevcuttur. Lise ve kolejlerden mezun olanların birinci sınıf emniyet âmiri olduktan sonra ihtisas ve yüksek tahsil kursuna sevk edilmeleri mümkündür. 60 lira alan ikinci sınıf emniyet âmiri de bu hükümden istifade eder. Evvelce emniyet âmiri kadrosunda olup 50 lira maaş alanlara tanınmış olan hak muhafaza edilerek bu tadil ile 50 lira maaşı aslili komiserlerin de kurslara sevk edilmeleri temin edilmiş bulunmaktadır. Bu teklif mevcut hükmü tahsil bakımından genişletmemekte, bilâkis daraltmaktadır. Mevcut hü-

kümlerde lise, kolej veya muadili okullardan mezun olmak bu hakkı iktisabetmek için kâfi idi. Yani bilfarz bir sanat okulu mezunu dahi polis kadrosuna girerse bu haktan istifade edebilirdi. Halbuki tadil ile lise ve kolej mezunu olmak kaydı konulmuş, (muadili) hükmü kaldırılarak eski hüküm genişletileceği yerde bilâkis daraltılmış olur. Keyfiyet bundan ibarettir. Bu mâruzatı Asım Eren arkadaşımızın şahsan mutmain olması için verdim.

REİS — Başka söz istiyen yok.

Takirde teklifin müstaceliyetle görüşülmesi de istenilmekte idi. Müstaceliyetle görüşülmesi teklifini reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir, efendim.

Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Emniyet Teşkilât Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 26. — Altıncı ve daha yukarıdaki meslek derecelerindeki memurların Hukuk veya Siyasal Bilgiler Fakülteleri mezunu olmaları şarttır. Ancak ihtisaslarından istifade edileceği Vekâletçe takdir edilen diğer yüksek mektep mezunları ve bu kanuna göre meslek dâhilinde yüksek tahsil gördükleri kabul edilenler de bu derecelere tâyin olunabilirler.

Liseden veya Polis Kolejinden mezun başkomiserlerle ikinci sınıf emniyet âmirlerinden terfi için muvafık sicil almak şartıyla Polis Enstitüsünün yüksek tahsil kısmını ve ihtisas kursunu muvaffakiyetle ikmal edenler Emniyet Teşkilâtı kadroları dâhilinde yüksek tahsil görmüş addolunurlar. Bunlar da altıncı meslek derecesiyle daha yukarı derecelerdeki memurlara tâyin olunabilirler.

REİS — Madde hakkında söz istiyen. Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Aynı kanunun 30 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 30. — Geçen madde mucibince Polis Enstitüsünün orta ve yüksek tahsil kısımlarını muvaffakiyetle bitiren lise veya Polis Koleji mezunu olanlar başkomiserliğe veya ikinci sınıf emniyet âmirliğine terfiden sonra Polis Enstitüsünün yüksek tahsil ihtisas kursuna gönderilirler. Bu kursu muvaffakiyetle bitirenler, meslek dâhilinde yüksek tahsil görmüş adolunurlar.

REİS — Buyurun, Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Muhterem arkadaşlar, demin arz ettiğim gibi, 30 ncu maddede 26 nci maddenin hükümleri aşağı-yukarı tekrar edilmektedir. Şöyle ki; 26 nci maddede talebedilen tahsil nevi ve müddetleri ve şekilleri aynen 30 ncu maddede istenmektedir. Yalnız aralarında bir fark var: 26 nci maddede muvafık sicil almak şartı olduğu halde, 30 ncu maddede bu şart yoktur. Bendeniz bunun için bir takrir takdim ediyorum. Ayniyet temini için ya her iki maddede de aynı olan hüküm itibariyle 30 ncu maddenin metninde mevcut olmıyan muvafık sicil almak kaydının 30 ncu maddeye ilâvesiyle maddenin ipkasını, yahutta 30 ncu maddenin tamamen tayyî ile 26 nci maddenin kâfi görülmesini talebediyorum. Bunun için takdim ettiğim takrirler sıra ile reye konsun, ona göre kanuna bir şekil verilsin, efendim.

REİS — Buyurun encümen.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Muhterem arkadaşımızın takrirleri bir haşiv teşkil edecektir. Okudukları gibi 26 nci maddede «... muvafık sicil almak şartıyla Polis Enstitüsünün yüksek tahsil kısmını ve ihtisas kursunu muvaffakiyetle ikmal edenler» kaydı vardır. Binaenaleyh muvafık sicil almıyanlar zaten bu kursa katılmıyacağından 30 ncu maddeye de aynı şeyleri ilâve etmeye hiçbir sebep yok. Kendi teşkilâtları dâhilinde yüksek sicil almaları şarttır ve bu 26 nci maddede tasrih edilmiştir, ayrıca 30 ncu maddeye ithaline lüzum yoktur.

REİS — Takrirleri okuyoruz, efendim.

Sayın Riyasete

Özet : Tadil teklifi

Emniyet Teşkilât Kanununun 26 nci ve 30 ncu maddelerinin tadiline dair Kastamonu Mebusu B. Süleyman Çağlar'ın kanun teklifinde 26 nci maddesinin 2 nci fıkrası ile 30 ncu mad-

de metinleri ayniyet ifade etmektedirler, Ancak 26 nci maddenin son cümlesi 30 ncu maddede yoktur. 30 ncu maddenin tayyedilmesi halinde kanun metninde bir eksiklik olmayacağına kaanım. Bu sebeple 30 ncu maddenin tayyını arz ve teklif ederim.

Niğde
Asım Eren

Sayın Riyasete

Özet : Tadil teklifi

Emniyet Teşkilât Kanunu için Bay Süleyman Çağlar'ın teklifindeki 30 ncu madde metnine, 26 nci madde ile münasebetini temin için (Terfi için muvafık sicil almak şartıyla) ibaresinin ilâvesini arz ve teklif ederim.

Niğde
Asım Eren

Metin : Madde 30. — «..... (5 nci satırda) terfiden sonra terfi için muvafık sicil almak şartıyla.....»

REİS — Efendim, aynı madde hakkında Asım Eren arkadaşımızın iki takriri var. Birincisi, 30 ncu maddeyi tadil eden ikinci maddenin tamamıyla tayyını tazammun etmektedir. Bu en aleyhte olan takriri reyimize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmıyenler.. Takrir reddedilmiştir.

İkinci takrir metinde bir değişikliği tazammun ettiği için tekrar okuyoruz, efendim.

(Niğde Mebusu Asım Eren'in, terfi için muvafık sicil almak şartıyla kaydının ilâvesini tazammun eden takriri tekrar okundu.)

REİS — Encümenin bir mütalâası var mı efendim?

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ MEHZAT BİLGİN (İzmir) — Haşivdir.

REİS — Encümen iştirak etmemektedir. Reylerinize arz ediyorum. Takririn dikkate alınmasını kabul edenler.. Etmıyenler.. Takrir dikkate alınmıştır efendim.

Takrir dikkate alındığına göre, encümen filhal iştirak ediyor mu? Buyurun encümen.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Arz ettim efendim; kanunda bulunan bir hususun tekrarından ibaretir. Yüksek Heyet kabul ettiğine göre, ikinci defa olarak maddeye vaz'edilmesinde biz de mahzur görmüyoruz.

REİS — Efendim, encümen maddeye bu ibarenin ilâvesine filhal taraftar olduğunu beyan etmiştir. Maddeyi bu ilâve ile birlikte tekrar okutup reyinize arz edeceğim.

MADDE 2. — Aynı kanunun 30 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 30. — Geçen madde mucibince Polis Enstitüsünün orta ve yüksek tahsil kısımlarını muvaffakiyetle bitiren lise veya Polis Koleji mezunu olanlar başkomiserliğe veya ikinci sınıf emniyet âmirlğine terfiden sonra Polis Enstitüsünün yüksek tahsil ihtisas kursuna gönderilirler. Bu kursu muvaffakiyetle bitirenler muvafık sicil almak şartıyla, meslek dâhilinde yüksek tahsil görmüş addolunurlar.

REİS — Efendim, maddeyi bu şekliyle reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde muteberdir.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu icraya Dahiliye, Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

REİS — Reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Lâyihamın heyeti umumiyesini reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Lâyihamın heyeti umumiyesi kabul edilmiştir.

2. — *Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara dair kanun lâyihası ile Çankırı Mebusu Ferhan Arkan ve 5 arkadaşının, Çankırı vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların giderilmesi, Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu ve 2 arkadaşının, Kırşehir vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların telâfisi hakkında kanun teklifleri ve Muvakkat Encümen mazbatasını (1/213, 2/185, 2/192)*

REİS — Encümene verilen madde henüz gelmemiştir, geçiyoruz.

3. — *Maraş Mebusu Kemal Aksüyek'in teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye*

ye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatasını (3/299) (1)

REİS — Mazbatayı okutuyorum.
(Mazbata okundu.)

REİS — Mazbatayı reyinize arz ediyorum :
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — *Trabzon Mebusu Osman Nuri Lermioğlu'nun teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatasını (3/300) (2)*

REİS — Mazbatayı okutuyorum.
(Mazbata okundu.)

REİS — Mazbatayı reyinize arz ediyorum :
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — *Çorum Mebusu Yakup Gürsel'in teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatasını (3/306) (3)*

REİS — Mazbatayı okutuyorum.
(Mazbata okundu.)

REİS — Mazbatayı reyinize arz ediyorum :
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6. — *Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatasını (3/317) (4)*

REİS — Mazbatayı okutuyorum.
(Mazbata okundu.)

REİS — Mazbatayı reyinize arz ediyorum :
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7. — *Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatasını (3/326) (5)*

(1) 183 S. sayılı matbuca zaptın sonundadır.

(2) 184 S. sayılı matbuca zaptın sonundadır.

(3) 185 S. sayılı matbuca zaptın sonundadır.

(4) 186 S. sayılı matbuca zaptın sonundadır.

(5) 187 S. sayılı matbuca zaptın sonundadır.

REİS — Mazbatayı okutuyorum.
(Mazbata okundu.)

REİS — Mazbatayı reyinize arz ediyorum :
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8. — *Manisa Mebusu İhsan Yalçın'ın teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/327) (1)*

REİS — Mazbatayı okutuyorum.
(Mazbata okundu.)

REİS — Mazbatayı reyinize arz ediyorum :
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9. — *Manisa Mebusu Südi Mıhçıoğlu'nun teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/328) (2)*

REİS — Mazbatayı okuyoruz.
(Mazbata okundu.)

REİS — Mazbatayı reyinize arz ediyorum :
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10. — *Adana Mebusu Kasım Gülek ve Hatay Mebusu İhsan Ada'nın teşrii masuniyetlerinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/334) (3)*

REİS — Mazbatayı okuyoruz.
(Mazbata okundu.)

REİS — Mazbatayı reyinize arz ediyorum :
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11. — *Gaziantep Mebusu Cevdet San'ın teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/335) (4)*

REİS — Mazbatayı okuyoruz.
(Mazbata okundu.)

REİS — Sırrı Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — Muhterem ar-

kadaşlarım; Gaziantep Milletvekili Cevdet San arkadaşımızın teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkındaki talep üzerinde İhzarî Encümenin hazırladığı raporda Anayasanın 27 ve İktüzük'ün 180 nci maddelerine göre teşrii masuniyetinin kaldırılması sebepleri sayılmamış, teşrii masuniyetinin kaldırılmasına lüzum olmadığına karar verilmiştir. Burada okunan rapor Muhtelit Encümen raporudur. Bu encümen, Anayasanın 27 ve İktüzük'ün 180 nci maddelerine göre teşrii masuniyetinin kaldırılmasını icabettirecek sebepleri görmemektedir. Bu sebeple de takibatın devre sonuna bırakılması istenmektedir.

Öyle zannediyorum ki, Muhtelit Encümen raporundaki sebepler tatminkâr ve hukuki değildir.

Muhterem arkadaşlarım, Cevdet San arkadaşımıza maliye müfettişlerinin yaptığı tetkikat sonunda Mersin Cumhuriyet Müddeiummisi dâva açılması yoluna gitmiştir. Dâvanın açılması için de teşrii masuniyetinin kaldırılması talebedilmektedir.

Suç nedir? Evvelâ bunu arz edeyim. Arkadaşımıza isnadedilen suç, bir seneden beş seneye kadar ağır cezayı müstelzim olan döviz kaçakçılığı yahut Türk Parasını Koruma Kanununa muhalefettir.

Ülfet Gıda ve Nebatiyağ Fabrikası Nizip'de kurulmuş bulunmaktadır. Bu şirketin büyük sermayesi Ziraat Bankası tarafından verilmiştir. Ayrıca Ziraat Bankası 15 bin müstahsıla kredi açmış ve bu şahısları ortak yapmıştır. Cevdet San bu şirketin Meclisi İdare Reisidir ve iddiaya göre oturum ücreti almaktadır. İtalya'ya bâzı makinalar sipariş edilmiş, oradaki firmanın 9 bin küsur dolarlık yedek parça gönderdiğini fakat faturanın 15 bin dolar olarak tesbit ettiklerini ve bu meblâğın şirketin reisi bulunan Cevdet San'ın emrine âmade kılındığı fotokopileri alınan mektupla sabit bulunmaktadır. Maliye Müfettişinin yaptığı tahkikat sonunda Cevdet San hakkında aynen, şöyle denmektedir: «1567 sayılı Kanunun muaddel 3 ncu maddesinin (e) fıkrasında kendilerine ait ithal işlerinde döviz kaçırmak maksadiyle muvazaalı muamelelerde bulunmayı ve bu muamelelere teşebbüsü suç saymaktadır. Bu itibarla yukarıdanberi vermiş oldu-

(1) 188 S. Sayılı matbuza zaptın sonundadır.

(2) 189 S. Sayılı matbuza zaptın sonundadır.

(3) 190 S. Sayılı matbuza zaptın sonundadır.

(4) 191 S. Sayılı matbuza zaptın sonundadır.

ğumuz izahattan da anlaşılacağı üzere suç bütün unsurları tamam olarak teşekkül etmiştir.»

Dosyada ve mahallinde tetkikte bulunan Maliye Müfettişi suçun bütün kanuni unsurlarıyla meydana geldiğini ve sabit olduğunu beyan etmekte ve böyle bir rapor tanzim etmiş bulunmaktadır. Arkadaşımıza isnadedilen suçun fıkrasını Yüksek Heyetinize arz etmek mecburiyetindeyim. Çünkü yıllardanberi Yüksek Heyetin umumi bir temayülü hakkında, son İçtüzüğün tadili ile bu kıstas kaldırılmış bulunmaktadır ama, şu anda huzurunuzda konuşan arkadaşımızın dört defa teşrii masuniyeti encümünde ve Umumi Heyette, müdafaası alınmadan ağır cezalılı suçtur diye kaldırılmış bulunmaktadır. Şimdi muhalefete mensup bir mebusun Hükümete hakaret etti iddiasıyla düzme zabıta...

REİS — Sırrı Bey, rica ederim hâdise üzerinde konuşun.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Ağır cezayı muhtevidir diye kalkan bir teşrii masuniyetin karşısında vesikalarla sabit olan ve bir seneden 5 seneye kadar ağır hapsi müstelzim bir suçtan dolayı elbette teşrii masuniyetin kalkması icabeder.

Yine bu kürsüden ifade etmiştim; siyasi her hangi bir tesir mevzu bahis değildir. Teşrii masuniyetin kalkması talebi için teşrii faaliyetin izacedilmesi de bahis mevzuu değildir. Arkadaşımız bir şirketin meclisi idare reisi olarak - ki bilâhara arz edeceğim - sermayesi Ziraat Bankasının, Vakıflar Bankasının, Çuko Birliğindedir. Her oturumda 100 lira almakta, 6 ayda Şimal Avrupa memleketlerinde 30 - 40 bin lira harcamaktadır. İthal için Ticaret ve Sanayi vekâletlerine muayyen faturalar ibraz edilmesi ve faturaların muhtevası tetkik edilip buna göre ithalât yapılması mecburidir. Malzeme ve maddelerin getirilmesi icabederken mallar bedel ve kilo itibarıyla getirilmemiştir. - fotoğrafı burada mevcuttur - Arkadaşımız 9 bin dolâr hakiki değeri olan yedek parçaları için 15 bin dolârlık faturalar ibraz etmektedir. Orada 6 bin dolâra yakın meblâğı kendi emrinde âmade tutmaktadır.

Şimdi, dövizin kıymeti, resmî kur üzerinden verilmesi ve bu meblâğın da İtalya'da bir firmada arkadaşımızın emrinde tutulması fatu-

ra ve hakiki kıymet arasındaki kesin fark 6258 sayılı Kanunun 3 nci maddesine göre suçtur.

Şek ve şüpheye, tereddüde maydan bırakmadan göstermektedir ki, ve ispat edilmiş bulunmaktadır ki, 6258 sayılı Kanunun üçüncü fıkrasına göre kesin bir suç mevcuttur. Ve hakiki değer in üstünde fatura tanzimi aynı zamanda tipik bir sahtekârlıktır.

Suçun kanuni unsurlarını aynen arz ediyorum. 6258 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (C) fıkrasında :

«... tâyin edilen müddetler içinde memlekette getirmiyenler; kendilerine ait ithalat ve ihracatla diğer işlerde döviz kaçırmak kasdiyle muvazaalı muamelelerde bulunanlar veya bu nevi muamelelere teşebbüs edenler; resmî makamlara ibraz edilen fatura ve vesikalarda tahrifat yapmak veya icabı hale göre düşük veya fazla kıymetli fatura ve vesikalar tanzim etmek veya ettirmek suretiyle dışarıya kıymet kaçıran veya dışarda kıymet bırakan veya bu fiillere teşebbüs eden hakiki ve hükmi şahıslar (10 000) liradan az olmamak üzere memlekete getirmekle mükellef oldukları veya kaçırdıkları yahut da kaçırmaya teşebbüs ettikleri kıymetlerin Türk parasıyla tutarlarının beş misli ağır para cezasıyla birlikte hakiki şahıslarla, hükmi şahısların müdür ve fiilde iştiraki bulunan memurları 1 seneden 5 seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılacakları gibi bu cezalara zamimeten 1 seneden 5 seneye kadar yukarıki işlerden her hangi birisi ile iştigalden de menolunurlar...»

Bilhassa son cümle hakkında dikkatlerinizi iştirham ederim. Menedilme cezası vardır.

Arkadaşımızın teşrii masuniyetinin kaldırılmasını gerektiren çok mühim bir nokta vardır. Kanun bir seneden beş seneye kadar meni cezası tesbit etmiştir. Kendisinin teşrii masuniyeti kaldırılmadığı ve kendisi mahkemeye gitmediğine göre bu şekildeki suçları işlemeye devam edecektir. Teşrii masuniyeti kaldırılmalıdır. Kanun diyor ki; verilen şu kadar ağır para ve ağır hapis cezasından maada şu kadar müddet bu nevi işlerden menodilir. Teşrii masuniyet kaldırılmazsa kanunun emrettiği meni hükmünü Yüksek Heyetiniz bertaraf etmiş olacaksınız. Bu sebeple ayrıca arkadaşımızın durumu teşrii masuniyet için tipik bir mesele de arz etmektedir. Bu mes-

ele ilk ortaya çıktığı zaman Cevdet San arkadaşlarımız şirketin heyeti umumiye toplantısında şirketin zabıtlarından aldığım müdafaası ile ikrar etmiş bulunmaktadır. «İlerde siparişini vermeyi düşündüğümüz tuvalet sabunu tesisi kuracak olan firmanın 6 000 küsur dolârlık bir meblâğı şirket adına ihtiyat olarak.. (Soldan, gürültüler) Bakınız, bakınız, bunu müfettiş diyor. İşte, müfettiş raporu sayfa 4 : «Cevdet San, şirketi dış memleketlerde temsil eyleme yetkisini tekbaşına elinde bulundurduğundan ve bütün anlaşmaları da kendisi imzaladığından şirket adına ödenecek dövizlerin kendisinden başka birisinin almasına imkân yoktur.» diye durumu açıkça izah etmiştir. Mevzuat bu. Cevdet San itiraf ediyor. Çünkü vesika meydanda. Hakiki fatura ile gönderilen fatura arasındaki 6 000 dolârı firma emrine tutmuştur. Firmanın mektubu burada, isteyene verebilirim. (Soldan, gürültüler)

SÜLEYMAN KURANEL (Gazianteb) — Yalan söylüyorsun.

REİS — Efendim, hatibin sözünü kesmiyelim, rica ederim.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Müdür, mektubu kendisine ibraz ediyor. Mektup Cevdet San'ın evinde ele geçmiştir.

SÜLEYMAN KURANEL (Gazianteb) — Yalan söylüyorsun, yalan.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Kuranel; aynı bölgenin mebususun. Tabii böyle konuşacaksın. Ama Ülfet Şirketinin hakiki içyüzünü bana burada açıklamak fırsatını verirsen sana öyle teşekkür ederim ki... İki milyon sekiz yüz bin lira avans veren Ziraat Bankasının bu parasını aylar ve aylar kendi nezdinde saklamış bulunan Cevdet San'ın aleyhinde daha birçok iddialar vardır.

REİS — Rica ederim arkadaşlar; hatibe mevzuun dışına çıkma imkânını vermeyin. Buyurun Sırrı Bey, devam edin.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Ziraat Bankasından, Çukobirlikten, Evkaf Bankasından yüzde beş, yüzde yedi faizle para alınırken öbür yandan 30 bin lira, 40 bin lira Cevdet San arkadaşlarımız tarafından avans olarak alınmıştır. Eğer arkadaşımız isterse daha çeşitli mevzular da vardır, arz edebilirim. (Soldan, «açıkla, açıkla» sesleri)

REİS — Rica ederim mazbata üzerinde kalınız, diğer mevzular bizi alâkadâr etmez.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Arkadaşımız bir taraftan sermayesinin çoğu Ziraat Bankasının olan bu şirketi emrinde çalıştırmış; diğer taraftan şirketten aldığı 30 - 40 bin lira ile Şimal Avrupa memleketlerinde 6 ay müddetle seyahat etmiştir. Seyahatin İtalya ile hiçbir alâkası yoktur. Türk parasını dolâr olarak dışarıya göndermiş ve 6 bin dolârı emrinde bulundurmıştır. Teşriî masuniyetin kaldırılması yalnız bu hâdiseye mâtuftur. Halbuki buna benzer ve bir kısmı bundan daha ağır olmak üzere 18 maddelik diğer mevzular da vardır. Arkadaşımız şirketi kendi emrinde çalıştırmış ve 6 bin dolârı emrinde bulundurmıştır. Cezası bir seneden beş seneye kadar olan döviz kaçaklığı suçunu işlemiş bulunmaktadır. Bir taraftan suçun mahiyeti, suçun ağırlığı, ve kanunun âmir bir hükmünün tatbikinde mecburiyet bulunması, yani bu kabil suçlara mâni âmir hükümlerden bulunması dolayısıyla arkadaşımızın teşriî masuniyetinin kaldırılması icabeder. Öyle zannediyorum ki, döviz kaçaklığı ve Türk parasının kıymetini koruma Kanununa muhalif bu hareketlerinden dolayı arkadaşımız buraya çıkıp; istirham ederim benim teşriî masuniyetimi kaldırınız, diyecektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bu mevzuda teşriî masuniyeti kaldırmazsa acaba hangi mevzuda, suç görüp, teşriî masuniyeti ref'edecektir? Bir iki Demokrat Partilinin müracaatıyla 4 defa teşriî masuniyetimi siyasi makstalarla kaldırırınız, fakat burada tipik olarak iktidar, hiçbir vechile âmil olmadığı halde, yüz kızartıcı, ağır cezası olan ve âmir hükme tâbi bir suçtan dolayı eğer teşriî masuniyeti kaldırmazsanız elbette ki sebebini soracağım. Yüksek Heyetinizi tenzih ederim. Fakat burada nasıl kaldırırınız diyen şu muhterem arkadaşımız bakalım başka dosyada nasıl hareket edecek? Benim teşriî masuniyetimin ref'i için parmaklarınızı kaldırırken vicdanlarınızın nerede idi aziz arkadaşlar?

REİS — Süleyman Kuranel.

SÜLEYMAN KURANEL (Gazianteb) — Muhterem arkadaşlar; tanzim edilen mazbata da altı muhalif arkadaşımız müspet olarak reylerini kullanmışlardır. Bu Meclisin içerisinde yalnız vicdan sahibi Sırrı Atalay mıdır? Yoksa bu altı arkadaş vicdan sahibi değil midir?

Sırrı Atalay kürsüye çıkarken zaten hissini ifade ettiler. Benim masuniyetimi dört defa kaldırdınız, ben de her seferinde teşriî masuniyet hakkında Heyeti Umumiyyeye rapor gelen demokrat mebusların hususiyetlerini burada açıklayacağım. Bununla hınc almak istiyorsan böyle hınc alınmaz arkadaş.

Arkadaşlar; bu fabrika Gaziantep'in Nizib kazasında kurulmuştur. Takriben yedi milyona çıkmıştır. Muazzam bir fabrikadır. Öyle ki, bu fabrikanın benzeri ne Türkiye'de değil Balkanlar'da da bile ender rastlanabilir. Fabrikanın kurulmasında Cevdet San arkadaşımız sıhhatini kaybetmiştir. Ve bu işi bir gaye edinmiş ve memlekete muazzam bir eser kazandırmıştır. Ben oranın mebusu olarak kendisine teşekkür ederim.

Sırrı Atalay'ın söylemiş olduğu evraka gelince; Cevdet San arkadaşımız fahrî başkandır, para almamaktadır. (Soldan; «Aldı diyor», sesleri)

REİS — Müsaade buyurun, efendim.

SÜLEYMAN KURANEL (Devamla) — Fabrika malzemesini almak için yalnız Cevdet San değil 6 kişilik bir heyet gitmiştir. Mevzuubahsolan vesikanın durumu ise şöyledir; hakikaten sipariş yapıyor ve paranın içinden muayyen bir miktarı, parça için bırakılıyor. Buna ait vesikayı şirkete tevdi ediyor ve şirket müdürüne muamelesini yaptır, diyor. Şirket müdürü bunu dosyaya koyuyor. Bir müddet sonra şirket müdürünün bir fatura tahrifi dolayısıyla vazifesine son veriliyor ve bunun üzerine şirket müdürü dosyanın içinden bu vesikayı alıyor, ihbarda bulunuyor. Bunda Cevdet San eğer suiniyet sahibi olsa idi, bu vesikayı dosyaya koymazdı. Muhbir vesikayı dosyadan götürüp vermiştir. Arkadaş! Biz bu işin içindeyiz ve yakinen vâkıf bulunuyoruz. Mutlaka iyiyi kötülemek, mutlaka beyaza siyah demek mi lâzımdır?

FERİD MELEN (Van) — Maliye Müfettişinin raporunu oku.

SÜLEYMAN KURANEL (Devamla) — Okudum. Yalan.

FERİD MELEN (Van) — Yalanı sen söylüyorsun.

SÜLEYMAN KURANEL (Devamla) — Vesika dosyanın içinden alınıp müdür tarafından götürülüp Maliyeye verilmiştir. Böyle olsa da-

hi şirketin bu gibi hususlarını müdür mü, idare eder, idare meclisi mi? Müdür vazifesini yapmamışsa Cevdet San'ın ne kabahati var? Bunu vesile yapılarak demokrat bir mebusun efkârı umumiyede belki bir suizan bırakır diye konuşmak, «Benim dörtten fazla teşriî masuniyetim kaldırıldı her vesile ile konuşacağım.» demek suretiyle kendinizin ne kadar sakim bir yol tuttuğunu gösteriyor, bu iddiamızla Cevdet San arkadaşımızın zerre kadar alâkası yoktur.

REİS — Şahap Kitapçı.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem arkadaşlar; hâdisenin teferruatına girmek ve hakikat olup olmadığını iddia etmek, tetkik etmek üzere bulunduğumuz mazbataların mahiyeti ve teşriî masuniyet müessesesiyle teşriî masuniyetin ref'i veya ademiref'i mevzuunda esas olacak fikirleri arkaya atmak mümkün değildir. Biz burada mevzuubahis hâdisenin hakikaten vukubulup bulmadığını, mevcut delâilin kuvveti ve arkadaşımızın hâkim huzurunda istihsal edeceği kararlar alâkamız yoktur. Ortada bir suç işlendiği iddia ediliyor. Öyle bir suç ki, Maliye Müfettişleri tetkikat yapmışlar, hazırladıkları raporda arkadaşımıza isnadedilen suçun bütün kanuni anasırı ile tekevvün ettiğini ve kendisine kabili isnat bulunduğunu dercetmişlerdir.

Bir mebus arkadaş, teşriî masuniyeti bulunan bir arkadaş döviz kaçaklığı suçu ile, ağır hapis müstelzim bir suçla töhmet altındadır. Dâva bu şekilde ele alınırsa ağır cezayı müstelzim bir suçla, Türk Parası Kıymetinin Korunması hakkındaki Kanuna aykırı bir suçla zan altında bulunan bir arkadaşın teşriî masuniyetinin devam edip etmemesi meselesinin müzakere konusu olması gerekir. Geçen devrede muhtelif teşriî masuniyetlerin kaldırılıp kaldırılmaması meselesi dolayısıyla yapılan müzakere zabıtları gözden geçirilir, ve o günkü celselere iştirak etmiş olan arkadaşlarımız hâtıralarını tazelerse görülür ki Anayasanın ve İç Tüzüğün bu husustaki maddeleri teşriî masuniyetinin kaldırılmasını icabettirmese dahi isnadedilen suç ve bunun vahameti ve işleniş şekli ve bunun âmme nizamına yaptığı tesir ve saire bakımlarından yüksek heyetiniz hiçbir kayda tâbi olmaksızın Anayasa hükümleri dâhilinde kalan suçlardan dahi teşriî masuniyetin ref'i cihetine

gitmiştir; bunun emsali vardır. Şu halde mevzuu bu noktadan tetkik etmek mecburiyetindedir. Bir arkadaşın mebusluğu dolayısıyla kazandığı masuniyeti teşriye kisvesi altında işlediği ileri sürülen suçun tahkikattan beri bırakılmasına imkân verip vermiyeceğini ve burada mazbatalarla asla mukayyedolmayan Yüksek Heyetiniz bu mevzuda böyle ağır bir suçun faili sanılan bir arkadaşın adaletin mihrabı önüne giderek oradan istenilen âdil kararın istihsali suretiyle neticenin bir karara bağlanıp bağlanmaması ve böyle bir kararın istihsali icabedip etmediğine göre karar alması lâzımdır. Biz burada fiilin işleniş şekli, getirilen vesikaların mahiyeti üzerinde duracak veya suçla fail arasındaki irtibatı bulacak değiliz.

Ortada bitaraf bir müfettiş tahkikat yapmış, bütün vesikaları incelemiştir. Benden evvel konuşan arkadaşımız burada vesikaların mahiyeti ve kıymeti etrafında ileri sürdüğü fikirleri teferriyatıyla ve mevcut delillerle tetkik etmek ve tartışmak suretiyle fezlekede bu suçun tekevvün ettiğini ve mebusun suç zanlısı bulunduğunu açıkça ifade etmiştir. Benim yüksek heyetinizden istirhamım, burada ağır bir suçun töhmeti altında bulunan bir arkadaşımızın teşrii masuniyeti devam edecek mi, etmiyecek mi? Bu kararı biz vereceğiz arkadaşlar. Teşrii masuniyetinin devamına karar verdiğimiz takdirde, ağır suç altında bulunan arkadaşımız uzun zaman bu töhmet altında ezilecektir. Kendisinin istenilen neticeye vâsıl olabilmesi ve istenilen kararın istihsali bakımından, töhmet altında bulunmaktansa muhterem mahkemelerinizin önünden geçerek suçsuz olduğuna dair ilâmını alması daha yerinde olur. Bu ilâmını alabilmesi imkânını arkadaşımıza verelim. Bu itibarla teşrii masuniyetinin kaldırılmasına karar vermenizi istirham ediyorum.

REİS — Sırrı Atalay.

SİRRİ ATALAY (Kars) — Sözlerime başlamanadan evvel Süleyman Kuranel arkadaşımıza hatırlatmak ve çok şiddetle iade etmek isterim ki; bu vesikanın Cevdet San'ın evinde ele geçtiğini söylediğim zaman oturduğu yerden pür hiddet yalan demişlerdi. Asıl arkadaşımız Süleyman Kuranel, şimdi bu kürsüden yalan söylemişlerdir. Murakıplığa tevdi edilen yazının...

NÜZHET ULUSOY (Samsun) — Nereden buldun o vesikayı?

SİRRİ ATALAY (Devamla) — Sizi hiç alâ kadar etmez. Hele siz nasıl bir mebusa sual sorabilirsiniz?

1946 - 1950 arasında bu sual sizlere sorulduğu zaman, bu memleketi seven namuslu insanlar vermişlerdir demistiniz. İşte, Samsun Mebusu Beyefendi şimdi okuduğum vesikaları da bu memleketi seven, bu vatani ve bizi seven vatanperver insanlar vermişlerdir. (Sağdan, alkışlar)

REİS — Rica ederim, karşılıklı konuşmuyoruz.

SİRRİ ATALAY (Devamla) — Anladınız mı?

Süleyman Beyi severim, kendisine hürmetim var, bu kürsüden söylediği sözleri aynen kendisine iade etmek için bu yazıyı okuyorum. (Soldan, murakabe raporu diyorsun, mektup diyorsun, sesleri)

Murakıbe tevdi edilen, şirket müdürünün hazırladığı yazıyı size okuyorum.

NÜZHET ULUSOY (Samsun) — Nasıl tezada düştün şimdi.

SİRRİ ATALAY (Devamla) — Tezada düşmüş değilim. Eğer siz ağır cezalı ve yüz kızartıcı suçtan dolayı bu arkadaşımızı teşrii masuniyet zırhına büründürmek niyetinde iseniz, kararlı iseniz buna millet inanmıyacaktır, bunların hepsini millet birer birer öğrenecektir.

Murakıbe tevdi edilen raporda, bahis mevzuu vesika adı geçen evinde eline geçtiği tebarüz ettirmektedir. Arkadaşımız burada, Cevdet San'ın bunu ibraz ettiğini söylediler. Değil Beyefendi, evinde ele geçen ve fotoğrafı alınmış, vesikadır. (Soldan, vesika kimin sesleri)

REİS — Beyefendiler, müsaade buyurun, bildiğini anlatsın.

SİRRİ ATALAY (Devamla) — Şirketin müdürü mesuliyetten korktuğu için ve kurtulmak için murakıbe tevdi ettiği 18 maddeyi bulan suç unsurlarından birisi olarak bu meseleyi de murakıbe yazılı olarak bildirmiştir ki, vesika Cevdet San tarafından ortaya atılmamıştır, yahut ilgili İktisat Vekâletine gönderilmemiştir. Vesikalar müdür tarafından ibraz edilmiş, fotoğrafı çekilmiş. Şirketin umumi heyet toplantısında Cevdet San sıkıştığı zaman, bu vesika ibraz edildikten sonra kabul etmiş. Burada Cevdet San hüsnüniyet sahibi idiyse aradan aylar geçmesine rağmen, yani bu mektup kendisine şirket tara-

findan gönderildikten sonra aradan aylar geçmesine rağmen neden şirkete ibraz etmemiş ve neden ilgili vekâlete tevdi etmemiştir?

Süleyman Bey arkadaşımıza kesin olarak ifade edeyim ki, Cevdet San arkadaşımız, ele geçen bu vesikayı hiçbir şekilde yetkili mercilere tevdi etmemiştir. Nasıl eder ki, 200 bin lira-lık resim ve muamele pullarının karşılığını dahi ödememiştir. Mebusluk sıfatına dayanarak Maliyeye 200 bin liranın resim ücretlerini dahi ödememiştir. Hatay'da Sabuncu soyadlı bir tüccara, İtalya'dan hiçbir zaman vekâlet tarafından, daha evvel faturaları verilmediği halde yedek parçalar getirmiş ve Hatay'daki tüccara devretmiş ve tüccar da yakalanmıştır, hakkında kanuni muameleye başlanmıştır.

Arkadaşım diyor ki; teşriî mâsuniyeti kalktı onun hıncı ile konuşuyor. Benim teşriî masuniyetim dört defa kalkmıştır. Bir o kadar da devre sonuna bırakılmıştır. Süleyman Kuranel şunu iyi bilsin ki; teşriî masuniyetimin ne kalkmasından korkarım, ne de devre sonuna bırakılmasından. Ben devre sonuna bıraktığımız için minnet ve şükran duyacak değilim. Nasıl radyo meselesini resmî ilân işini mebus olduğumdan beri müdafaada devam ediyorsam bunu aynı şekilde, hayatım pahasına da olsa, müdafa edeceğim. Hak bildiğim meselelerde müdafaada bulunmama ne sizin oradan yalan demeniz ne de idare âmirinin kolumdan tutup kürsüden beni zorla indirmesi mâni olamaz. Bunu bilmeniz lâzım, Süleyman Bey.

Arkadaşımız hakkında Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu ve döviz kaçakçılığı suçuna cezası tatbik edilecek. Bu cezayı izah ettim; bir seneden beş seneye kadar. Kendisi anlamamış olacaklar. Öyle anlaşılıyor. Kuranel milletvekili arkadaşımı müdafa ederken dosyayı lâıykı veçhile okusa idi bu şekilde mesnetsiz, sözüm ona, müdafaalarda bulunmazdı. Eğer dosyayı lâıykı veçhile okusaydı müfettişin «Suç bütün kanuni unsurları ile meydana çıkmıştır» demesi üzerine burada Sırrı Atalay'ın konuşmaları da kendi teşriî masuniyetinin ref'inin hıncı içindedir konuşuyor gibi kaçamak yollarına gitmezdi. Suç çok sarıh ve bütün kanuni unsurları ile sabittir. «Bir seneden beş seneye kadar ağır cezalı ve yüz kızartıcı bir suç işliyen...» diyor, ve son fıkrada, tatbiki icabeden âmir bir

hüküm sevk ediyor : «Bu nevi suç işliyenler şu kadar seneye kadar bu gibi işleri görmekten menedilirler» Bu hükümler karşısında teşriî masuniyet kaldırılmaz ve o şahıs adalet huzuruna gitmezse kanunun bu âmir hükümlerinin tatbik imkânı kalır mı?

Arkadaşımız, Cevdet San para almamıştır dediler. 30 000 liradan aşağı hissesi bulunan muhterem arkadaşımızın bir taraftan İtalya'da aynı hesaba 6 000 dolar bloke edilir ve tahsis edilir.

O fabrikanın yedek parçalarını getirdiği yer İtalya'dır. Arkadaşımız sekiz, dokuz ay Şimali - Avrupa memleketlerinde seyahata çıkmış, gezmiştir ve döviz almıştır. Buna rağmen para almadı diyorsunuz. Böyle hizmet görmeye can kurban. Otuz bin lira alacak, Avrupa memleketlerini gezecek sonra para almadım diyecek. Bundan daha iyisi var mı? (Soldan, para almıyor sesleri)

REİS — Arkadaşlar; çok rica ederim, hatibin sözünü karşılamayın.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Para almıştır. Tabii, almıyorum diyecek. Aldığı seyahat yevmiyelefi harcırahlar nedir?

Arkadaşımız para almadı diyor, ben, aldı diyorum. Cevdet San arkadaşımızın Şimali - Avrupa memleketlerini gezip dolârlar aldığı vesikalar içinde mazbuttur.

Seyahat parasını şirketten alıyor. Şirket eğer şahısların olsaydı arkadaşımızın müdafaası biraz haklı olabilirdi. Şirketin sermayesi Ziraat Bankasıdır ve ortaklar için de yine banka kredi açmıştır. 2 800 000 liranın hemen tamamı banka tarafından verilmiştir. Demek ki, sermayesi baştan başa Devlete ait bir şirkettir. Eğer şahsa ait olsaydı, arkadaşım para alıp almaması mevzuunda haklı olabilirdi. O zaman yalnız 6 bin doları İtalya'daki firma emrinde bulundurmak suretiyle döviz kaçakçılığından takibi icabederdi. Kendisi Avrupa'da 8-9 ay gezmiş.. (Soldan : «Sipariş yapmış» sesleri) Arkadaşım, bir fabrikanın malzemesini getirmek için 8 - 9 ay Avrupa'da gezmek de iş mi? Sonra Torino veya Roma'daki firmanın işi Lüksemburg'da veya Lâhey'de mi görülür? 6 bin dolar muhterem arkadaşımızın emrine tahsis edilmiştir. Fabrika fiyatıyla hakiki değer arasında başka farklar da vardır, Simen

Firmasında; 76 528 fatura, 78 525 dolâr, 52 709 karşı 56 bin küsur, Kinizya Firması; fatura 28 500), hakiki kıymeti (44 350) bir taraftan faturalarda hakiki kıymetler gizlenmekte binlerce dolâr, İtalya'da emirde tutulmaktadır. Görülüyor ki, yalnız 6 bin dolâr meselesi değil. Ayrıca ton farkları da nazarı dikkati çalıptır. İki bin ton malzeme gelmesi lâzımgelirken yerine 500 ton malzeme geliyor. Bunun 1 500 tonu nerelerde? Süleyman Beyden soruyorum. Mademki, arkadaşımız burada yok, Süleyman Bey bu tonların da hesabını versin. Bu farkları Süleyman Bey arkadaşımız burada izah etsin. Arkadaşlar 6 000 dolârın tahsis edilmesini hangi ahlâk kaidesine göre çıkıp burâda müdafaa edecekler? (Soldan, gürültüler) Ben teftiş raporunu okudum; Cevdet San'a aidolan bu para ne başkasına tahsis edilebilir ve ne de başkası çekebilir. Ama ne raporu okuyorsunuz, ne de dosyayı tetkik ediyorsunuz; fakat oradan taş atıyorsunuz, bu hakikati gizliyoruz.

REİS — Heyeti Umumiyyeye hitabedin, Sırrı Bey.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Arkadaşımızın suçu bütün delilleriyle, vesikalarıyla sabit, cezası malûm iken ve bu kadar âmir hükümler karşısında benim teşriî masuniyetin ref'inden neyi kasdetmek istediğini Süleyman Bey arkadaşımız iyice anlayamamış, kendisine biraz daha izah edeyim,

Ben dedim ki, iki polisim, yahut iki Demokrat Partili zatın konuşmamı tahrif eden... (Soldan, gürültüler)

ALİ LATİFAOĞLU (İsparta) — Bunların ne lüzumu var?

REİS — Sırrı Bey rica ederim, bu mazbata ile alâkadar olmıyan şeylerden bahsetmeyiniz.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Bir seneden beş seneye kadar benim ve oğlumun ömürlerinin karşılamiyacağı suçlar için teşriî masuniyetimi kaldırır beni Ödemiş'ten Iğdır'a kadar gönderirsiniz, diğer taraftan bu arkadaş Avrupa'ya gider gezer, milletin parasını yer, himaye görür.. Süleyman Kuranel ben bunu söylemişim. Teşriî masuniyetin değil, hakkın müdafaasının heyecanı içindeyim. Teşriî masuniyetimin kaldırılmasından korkmuş olsaydım, buraya çıkmazdım. Daha da geliyor, teşriî masuniyetlerim. Ve göreceksiniz ben Meclisten

teşriî masuniyetlerimin kaldırılmasını isteyeceğim. Aramızdaki fark buradadır.

REİS — Ferid Melen.

SEFER ERONAT (Yozgad) — Reis Bey, usul hakkında söz istiyorum.

REİS — Ne usulü?

SEFER ERONAT (Devamla) — Bu mevzuda konuşulabilir mi, konuşulamaz mı; çünkü, kendisi burada yok.

FERİD MELEN (Van) — Muhterem arkadaşlar, Sırrı Atalay arkadaşım bir vesikadan bahsetti. Vesikanın bir sureti alâkadarlar tarafından bana gönderilmiştir. İzin verirseniz bu vesika hakkında Yüksek Heyetinize malûmat arz edeyim. İtalya'da Mecanique Modern adıyla bir müessesese tarafından yazılmış mektubun fotokopisi buradadır, tercümesi aynen şöyledir :

Ülfet Gıda, Sabun ve Nebati Yağ T. A. Ş.

Sabunhaneye ait makina ve tesisler için imzalanmış satış mukavelesindeki yedek aksam da 5297 dolârlık fiyat fazlalığı bulunduğunu teyidederiz. Filhakika asıl fiyat 9 713 dolârdır. Mukavelede ise 15 010 dolâr yazılmıştır. Mezkûr 5 297 dolârlık mukavelede gösterilen makina ve tesisatlar, bedelinin tamamen tarafımızdan tahsilini mütaakıp emrinizde olacaktır. Bu meblâğ ile ister bizden, isterse başka imalâtçılardan her hangi bir parça veya makina dahi satınalabilirsiniz.

Mecanique Modern

Muhterem arkadaşlar, sayın sözcü buraya geldi. (Soldan, sözcü değil sesleri) Şirkete ait vesikada...

REİS — Hatipler şu ana kadar kendi adlarına konuştu.

FERİD MELEN (Devamla) — Afedersiniz bendeniz sözcü zannediyorum. Süleyman Bey arkadaşımız, anlaşılan, dosyayı tetkik etmiş. Bu şirketi ilzam eden bir vesikadır. Cevdet San ile alâkası yoktur, dedi. Sırrı Atalay arkadaşımız da bunun şirketin idare meclisini ilzam ettiğini söyledi.

Arkadaşlar, İdare Meclisi, Reis sıfatıyla, Cevdet San'ı mubayaaya memur etmiş. C. San, birincisinde iki ay, ikincisinde dokuz ay Avrupa'da kalmış. Ve mubayaalarını yapmış. Bu mektupta bahsedilen mukaveleyi akdederek imzasını atmış bir arkadaşdır. Yani 15 bin dolâra satıl-

ma mukavelesini imza eden arkadaşımızdır. Binaenaleyh bu vesikanın Cevdet San ile alâkalı olup olmadığını iddia etmek yersiz olur. Sonra bunu zannederim bizim takdir etmemiz de mümkün değildir, çünkü tahkikatı yapan Maliye Müfettişi «bunu Cevdet San yapmıştır.» diyor. Müddeiumumiliğe veriyor, adalete intikal ettiriyor. Müddeiumumilik hazırlık tahkikatını yapıyor ve «Cevdet San yapmıştır» diyerek Yüksek Heyetinizden masuniyetinin kaldırılmasını, Hükümet vasıtasıyla, istiyor. Eğer Cevdet San'a ait olmasaydı, bu makamlar elbette ki, şirket adına bu işi yapan başka bir faili tahkik ederlerdi, buraya kadar gelir miydi bu iş? Teftiş Heyeti ve C. Müddeiumumiliği topladıkları delillerle bu fiilin bu mebus arkadaşımız tarafından yapılmış olduğunu tesbit etmiş ve buna kanaat getirmiş ve bu kanaati dolayısıyla ki, bu arkadaşımızın masuniyetinin kaldırılmasını Yüksek Heyetinizden talebetmiştir. Kaldı ki, Komisyon raporunda da masuniyetinin kaldırılmasına mahal yoktur, devre sonuna bırakılsın deniyor. Arkadaşlar, hakikaten 1 500 köylüyü ilgilendiren, bunların sermayesine ilâveten Ziraat Bankası diğer müesseseler gibi Devlet müesseselerinin iştiraki bulunan bu şirkette bu türlü suiistimale bir mebusun karışmış bulunması veya hut karıştığı şüphesini davet eden en ufak bir belirtinin dahi bulunması tecviz edilemez. Memleketin dövizlerinin şu veya bu kanalla dışarıya gitmesinden dolayı hepinizin duyduğu üzüntü malûmdur. Belki memleket iktisadiyatının bozulmasına sebep olarak da döviz kaçakçılığı gösterilebilir. Memleket dövizlerini dışarı kaçmasını önlemek için kanunlar kabul etmişsiniz. Nitekim kanun, yakalandıkça bu suç işleyenlerin ensesine yapışmakta ve zindanlara sevk etmektedir. Bu vaziyette, bu çatı altında bulunan bir arkadaşımızın böyle bir ithamı ortadan kaldırmadan burada bu kanunların tedvininde çalışmasına karışmasına hiçbir arkadaşımız müsamaha edemez arkadaşlar. (Soldan; bravo sesleri)

REİS — Encümen adına Nusret Kirişçiöğlü, buyurun.

MUHTELİT ENCÜMEN ADINA NUSRET KİRİŞÇİÖĞLÜ (Sakarya) — Muhterem arkadaşlarım, Muhtelit Encümen adına, şimdiye kadar yapılan konuşmalara cevaplarımı arz edeceğim.

Muhtelit Encümen kararı ittifakla alınmıştır. Süleyman Kuranel arkadaşımızın belirttiği gibi, Cumhuriyet Halk Partili altı arkadaşımız da orada verilen izahatı kâfi telâkki ederek takibatın devre sonuna bırakılmasını karar altına almışlardır. Bu karara imza koyan bütün arkadaşların, vatanperverane hislerle hareket ettiğinde hiç kimsenin şüphe etmeye hakkı olmaması lâzım gelir. (Bravo, sesleri)

Döviz kaçakçılığı ağır bir suçtur. Hakikaten bir şahsa isnat kabiliyeti bulunduğu takdirde bu şahsın aramızda bulunmaması tabiidir; mahkeme kararının verilmesi ihtimali kuvvetli bulunduğu takdirde, kararın istihşâli veya arkadaşımızın beraat etmesi için teşrii masuniyetini kaldırmamız Dahilî Nizamnameye göre imkân dâhilindedir.

Gördünüz, burada konuşan arkadaşlarımızın ifadeleri arasında mübâyetet vardır. Bu mübâyetet, muhterem arkadaşlarım, parti hislerinden ziyade istinadedilen delillerden ileri gelmektedir. Biz Muhtelit Encümen olarak, sadece Adliyenin Yüksek Meclise tevdi ettiği dosyaya itibar ettik. Bunun dışında Sırrı Atalay arkadaşımızın tahminleri gibi tahminlere, şu dosyada yer olmadıkça aslâ kıymet vermedik ve hiçbir dosyada da vermememiz icabeder.

Cevdet San, Ülfet Gıda ve Sabun Türk Anonim Şirketinin İdare Meclisi Reisliğini fahrî olarak yaptığını beyan etmiştir. İnzari Encümen Reisi olarak bendeniz ayrıca, bütün Gaziantep mebuslarından hususi olarak, belki hakkım olmadığı halde, sırf reyime müessir olması bakımından sordum ve bu kanaate vardım. Sırrı Atalay'ın oturum başına 100 lira alıyor diyebilmesi için bu dosyadaki bir malûmata istinadetmesi elbette ki, lâzımdı. Böyle bir malûmat mevcut değildir. Fahrî olarak yaptığı kanaati, soruşturmalardan sonra şahsan bende tamamen teessüs etmiştir. Tekzildecek hiçbir delil de bulunmamıştır.

Şimdi müsaade buyurursanız, derhal şunu ifade edeyim ki, sabırsızlanan birkaç arkadaş var, bilhassa Ferid Beyi tatmin etmek için arz edeyim, fahrî olarak bir vazifeyi yapması bir mebusun işlediği suçun devre sonuna bırakılması için şüphesiz kâfi değildir. Yalnız mümkün olmayan bir şey daha vardır. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve onun namına hareket eden

Muhtelit Encümenin munhasıran maliye müfettişi veya müddeiumuminin talebi ile bağlı kalması gibi bir hal; bu da mümkün değildir.

Şahap Kitapçı arkadaşımız buyurdular ki, suçla fail arasındaki irtibat bizi alâkadar etmez. Bu fikir tamamen yanlıştır, arkadaşlar. Suçla fail arasındaki irtibat bizi alâkadar eder. Belki, maliye müfettişini alâkadar etmiyebilir. Fakat suç ile fail arasındaki irtibat kaza mercii, mahkemeyi alâkadar eder. Mahkemenin alâkalanacağı her hususta bizim hassasiyet göstermemizden tabii bir şey olamaz.

Muhtelit Encümende bulunan arkadaşlarımız gayet iyi bilirler, Muhtelit Encümenin teşrii masuniyet müessesesinde hassasiyet gösterdiği ve vahim telâkki edilen ef'alin suçluya atfı mümkün olan haller dışında teşrii masuniyet müessesesine dokunmamayı tercih ettiğini bizzat duymuşlar, dinlemişlerdir.

Beni affederlerse meselâ, Sırrı Atalay'ın dosyasından bahsederek cevap vereceğim. Kendilerinin müsaadesini istirham ediyorum. Suçla fail arasında irtibat kurmak zaruridir. Sadece kanun maddesinde yazılan cezaya bakarak ağır cezalı bir suçta teşrii masuniyetin kaldırılması mecburiyetini kabul gibi Meclisin ve encümenin otomatikman karar vermeye mecbur olması kriteriyumunu maatteessüf doğru bulmaya imkân yoktur. Arkadaşımız hakkında (Kaçma sıradaki bilmiyorum, ruznameye dâhildir) orduyu ve Hükümeti tahkirden (159 ncu maddeye giriyor) bir sene ağır hapisle başlayan bir suç iddiası vardır, hakkında. Onun da devre sonuna bırakılmasına karar verdik. On iki imzalı bir mazbataya rağmen. Çünkü arkadaşımızın verdiği izahat encümen üzerinde suç ile fail arasında irtibat kurma sebebiyle teşrii masuniyetin kaldırılmaması yolunda bir kanaatin husulüne sebebiyet verdi.

MÜNİR EKŞİ (Ordu) — Kaldıralım.

NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Devamla) — Beyefendi, ne sizin buyurmanızla ve ne de kendilerinin talebi ile teşrii masuniyeti kaldırılır, bu; çocuk oyuncuğu değildir. (Soldan, bravo sesleri)

Şefik San'a musnet suçun ağır cezalı olduğu, bir ilâ beş sene ağır hapsi istilzam ettiğini ifade ettiler. Esasen raporda gösterilen kanunun madde ve fıkrası da bunu açıkça göstermektedir.

Bizim suçla muzaf bir iddiamız yoktur. Suç ile suçlu arasındaki irtibat üzerinde durarak ve delilleri kandırıcı ve kâfi bulmamız sebebiyle bu kararı vermiş bulunuyoruz.

FERİD MELEN (Van) — Komisyon kararı öyle değil.

NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Devamla) — Komisyon namına izahat veren bir arkadaşımıza karşı da inkâr ederseniz ben ne diyebilirim. Bu dosya muhteviyatını inkâr etmekten de daha kolay.

Bir unsur olarak bu vazifenin fahri olarak yapılmasını nazarı itibara aldık. Dikkat ederseniz Sırrı Atalay burada konuşurken, ilk defa katî olarak oturum başına yüz lira alıyor diye elleriyle kürsüye vurdular. Halbuki ikinci konuşmalarında bu paranın alınmadığını ve karşılığının bir seyahatte alınan dolârlar olduğunu ifade ettiler.

SAĞDAN BİR MEBUS — Mesele bu değil.

NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Devamla) — Evet mesele bu değildir. Mesele sadece dosyadır. Bir müdafaa aksî sabit olmadıkça muteber addedilir; mahkemelerde de böyledir.

Aksi sabit olmayan bu müdafaa göre fahri olarak bu işi yaptığını kabul etmek lâzımgelir. Biz dosyaya itibar ediyoruz; arkadaşımız ise müesseseden kovulduğu için bu itibarı yapan şahsın mektubuna itibar ediyorlar. Bu hususi mektup bizde yoktur. Olsa bile bunu bir delil olarak kabul etmek, mecburiyetinde değiliz, hattâ etmemek mecburiyetindeyiz. Bakınız muhterem arkadaşlarım; iki nokta vardır. Bu noktanın izahında Sırrı Atalay'la Ferid Melen arkadaşımızın ifadeleri arasında mübâyenet var. Sırrı Atalay Beyefendi bu mektubun.. (Soldan bir mebus — Ne beyefendisi.) Her mebus gibi şayanı hürmet, tarafımızdan da hürmet edilmesi lâzımgelen bir arkadaşımızdır; Sırrı Beyefendi bu mektubun, sanki Cevdet San'a hitaben yazılmış olduğunu izah eder şekilde konuştular ve siz de öyle anladınız.

Ferid Beyefendi işin hakikatını ortaya koydu. Mektubun, Ülfet Gıda ve Sabun Türk Anonim Şirketi Umum Müdürlüğüne hitaben yazılmış olduğunu söyledi. Arkadaşlar; mektubun fotokopisi dosyada da mevcuttur. Arkadaşımızın istinadettiği delil dahi dosyada mevcuttur. Yalnız arkadaşımız burada bu mektup doğru.

dan doğruya Anonim Şirketin hükmî şahsiyeti namına yazılmış olduğu halde, Cevdet San'a yazılmış gibi kabul ederek bundan hukuki bir netice çıkardılar. Bu olmaz.

Arkadaşımız bir yerde buyuruyorlar ki «efendim, şirket şahısların olsa ne ise.» Ben de aynı sözü söyleyeceğim: şahısların olsa ne ise.. Artan döviz şirketin hükmî şahsiyetine aittir. Cevdet San'ın cebine girmeyecektir. Bu mektubun, arkadaşın evinde yakalanması gibi bir iddiayı asla kabul etmek mümkün değildir. Bir mebusun evinde arama yapılmadan kim girer de mektup alır? (Soldan: «Müdür almış» sesleri) Hırsız gibi eve girip de mektup alınır mı? Mesele böyle değil, mektup dosyadadır. İdare Meclisi Reisi artan döviz, icabı yapılmak üzere ihbarı yapan müdüre tevdi etmiş o da mektubu dosyaya koymuştur. O zaman daha şirketten atılmamıştır. Bu müdür dosyaya kendisinin koyduğu bu mektubu, atıldıktan sonra ihbar mevzuu olarak ele almaktadır.

Şimdi bütün bu hakikat karşısında bir müfettişin aksi yolda bir kanaat izharı bizi behermehal bir mebusun teşrii masuniyetinin kaldırılmasına sevkedemez. Arkadaşlar diyorlar ki; böyle bir suç töhmeti altında kalacağına mahkemeye gitsin, beraat etsin ve şerefini kurtarsın. Ben de şöyle diyorum, hiç yoktan böyle bir şahsın teşrii masuniyetini kaldırıp B. M. Meclisine devamı sırasında töhmet altında bırakmaya kimin hakkı vardır. (Sağdan maliye müfettişleri.. sesleri) Maliye müfettişleri iddiasının mevcut deliller karşısında ne kadar kıymeti olduğunu siz takdir edersiniz. (Sağdan, mahkeme takdir eder sesleri) Mahkeme delilleri tetkik ederken, tatbikatçı arkadaşlarımız çok iyi bilirler, çok defa bu fezlekeleri okumaz, dahi. Çünkü fezleke bir şahsın, hâkim gibi değil bir muhakkik gibi düşünen bir şahsın mütalâasıdır. Ve müddeiumuminin mütalâasına dahi bağlı olmayan mahkemenin bir mülkiye, bir maliye müfettişinin mütalâasına bağlı olması ve hele bu mecburiyeti T. B. M. Meclisine tahmil etmek asla doğru değildir. Tekrar ediyorum, hareket ettiğim noktaya geliyorum; suçla suçlu arasında irtibat bulunmadıkça, suçun mânevi unsuru yok fiken mahkemenin mahkûmiyet kararı vermesi mümkün değildir. Suçun maddi unsuru kadar mânevi

unsurunun da tekevvün etmesi lâzımgeldiğini arkadaşlarımız gayet iyi bilirler.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Bunu kim tâyin edecek?

NUSRET KIRIŞÇIOĞLU (Devamla) — Şahap Kitapçı arkadaşımın, bunu kim tâyin eder diye sualine cevap olarak arz edeyim. Mahkeme tâyin eder. Biz mahkemenin muhammen takdirine göre reyimizi kullanırız.

Muhterem arkadaşlar; benden evvel konuşan Süleyman Bey ve diğer arkadaşlarımızın konuşmaları arasında bir mübayenet mevcut idi. Fakat gerek Sırrı Atalay arkadaşımızın, gerek Ferid Melen'in konuşmalarıyla mevcut dosya arasında mübayenet vardır. Arkadaşımızın ifade ettiği her husus dosyada yoktur. Onun da sıhhatini burada katî olarak ifade edecek mevkide değilim. Dosyaya göre suçun Cevdet San'a isnad kabiliyetini görmeyen encümenimiz muhalifi ve muvafığı ile ittifak halinde ve sizin namınıza bu takibatı devre sonuna bırakılmasına vatanperverane hislerle karar vermiştir.

REİS — Ekmel Kavur.

EKMEL KAVUR (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım; bu mevzu hakkında gerek muhalif gerek muvafık olan arkadaşlar konuşmalarında nokta nazarlarını müdafaa ettiler.

Bendeniz bu mevzuun encümende müzakeresi sırasında bulunmadığım için muhterem riyasete bir tahrir takdim ettim. Bunda mazbatanın vuzuhsuz olduğunu beyan ettim. Binaenaleyh mazbataya dosyanın münderecatına nazaran esbabı mucibesıyla beraber vuzuh vermek ve suçun ağır cezayı istilzam etmesi bakımından neden dolayı teşrii masuniyetinin refine lüzum görülmediğini, bunları müdellel bir şekilde ifade etmesi için mazbatanın Encümene iadesini rica etmekteyim.

REİS — Efendim, tahriri okuyoruz.

Yüksek Riyasete

Muhtelit Encümen mazbatasında kâfi izahat ve tafsilât bulunmadığından daha muvazzah bir mazbata tanzim edilmek üzere mazbatanın encümene iadesini arz ve teklif ederim.

15. IV. 1959

İzmir

Ekmel Kavur

REİS — Nusret Kirişcioğlu, Encümen adına.

MUHTELİT ENCÜMEN ADINA NÜSRET KİRİŞCİOĞLU (Sakarya) — Bu takriri encümenimize dâhil bir arkadaşımızın vermesi hakikaten üzüntüyü muciptir. Biliyorsunuz, bütün raporlarda hulâsa olarak suç ve takibatın devre sonuna bırakılması kararının hulâsası yazılır. Burada verilen izahat encümen mesaisinin müdellel olduğunu teyideder. Dosyaya istinaden benim vermiş olduğum izahattan daha geniş bir izahat verilebileceğini tahmin etmiyorum. Bu itibarla mazbatanın encümene iadesi gecikmeden başka bir netice meydana getirmeyecektir. Takdir sizlerindir.

NUSRET KURUOĞLU (Sinob) — Bir husus hakkında tavzihte bulunacağım.

REİS — Buyurun.

NUSRET KURUOĞLU (Devamla) — Muhterem arkadaşlar; bir noktayı tavzih için söz almış bulunuyorum.

Gaziantep Mebusu Muhterem arkadaşım Süleyman Kuranel bu hâdiseyi izah ederken Cevdet San hakkındaki hâdisenin fatura sahtekârlığı yüzünden işine son verilen ve bu yüzden muğber olan müdür tarafından meydana konmuş olduğunu bildirdiler. Dosyayı tetkik etmiş değilim fakat şunu katî olarak ifade edeyim ki, müdür çok namuslu bir arkadaşır işine son verilmesinden muğber olarak da hâdiseyi tahrir etmiş değildir. Herhalde Süleyman Kuranel arkadaşımız bir zuhule düşmüş olacaktıdır. Öyle olsaydı, müdür hakkında takibat yapılır, kendisi adalete teslim edilirdi. Kaldı ki, bu müdür arkadaş İnhisarlar Vekâleti hukuk müşavirliği gibi mühim bir işin başındadır. Eğer Süleyman Kuranel arkadaşımızın iddiaları doğru olsaydı Devlet hizmetinde de istihdam edilmezdi. (Sağdan; alkışlar)

NUSRET KİRİŞCİOĞLU (Sakarya) — Encümen adına bir noktayı tavzih edeceğim.

REİS — Buyurun.

MUHTELİT ENCÜMEN ADINA NUSRET KİRİŞCİOĞLU (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, muhbir hakkında encümen olarak onun şeref ve haysiyetine dokunacak bir söz sarf etmedim. Bunun dışında şahıs adına söylenmiş sözlerin encümenimize maledilmemesini arkadaşlarımızdan istirham etmek için huzurunuzu işgal ettim.

REİS — Fethi Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Muhterem arkadaşlar; takriri veren arkadaşımıza şahsan teşekkür ederim. Muhtelit Komisyonunun teşriî masuniyetlerle alâkalı çalışmaları parlâmentonun kazai mahiyette çalışmasıdır. Burada muhalif, muvafık diye bir şey mevzuubahis değil, her mebus kendi viedanı kanaatiyle hareket eder. Komisyonun muhterem heyete sunduğu raporda tam bir vuzuh olmadığı için viedanı kanaatle rey vermeğe imkân yok. arkadaşlarımızın bilâhara verecekleri izahatla yetinmek, bu da mümkün görülmemektedir. Bu bakımdan daha etraflı malûmat edinmek ve işin mahiyetine nüfuz edebilmek için takririn kabul edilmesi doğru olacaktır.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Takriri tekrar okutuyorum.

(İzmir Mebusu Ekmel Kavur'un takriri tekrar okundu.)

REİS — Efendim, mazbatanın encümene iadesi hakkındaki takriri reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Mazbata encümene iade edilmiştir.

17 Nisan 1959 Cuma günü saat 15,00 te toplanmak üzere İnikada son veriyorum.

Kapanma saati: 17,35

A — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — Ankara Mebusu Recep Dengin'in, Brüksel Fuarına iştirak için ne kadar döviz tahsis olunduğuna dair sualine Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın tahrirî cevabı (7/379)

30. XII. 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Sayın Maliye Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda müzaharetlerinizi saygı ile rica ederim.

Ankara

Recep Dengin

Brüksel Fuarına iştirak için ne kadar döviz tahsis olunmuştur ve vazifeli kimselere ne miktar döviz verilmiştir. Verilen dövizlerin yekûn tutarı dolâr ve isterlin olarak ne kadardır?

T. C.

Maliye Vekâleti

13. IV. 1959

Hazine Umum Müdürlüğü

Tediye Muvazenesi ve Döviz

Tahsisleri Dairesi

Tediye Muvazenesi Şb.

Sayı : 57300/17437

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

Brüksel Fuarına iştirak için ne kadar döviz tahsis olunduğuna ve vazifeli kimselere ne miktar döviz verildiğine mütaallik Ankara Milletvekili Recep Dengin tarafından Büyük Millet Meclisi Reisliğine sunulan soru takriri ile ilgili olarak Kanunlar Müdürlüğü ifadesiyle alınan 9. I. 1959 tarih, 7-379 sayılı tezkere-leri cevabıdır.

Brüksel Sergisinde vazifeli şahısların yevmiyelerini ve sergi ile ilgili inşaat, dekorasyon, ilân, kırtasiye, kira, vergi gibi lüzumlu masrafları karşılamak üzere Hariciye Vekâleti ve Basın - Yayın ve Turizm Umum Müdürlüğünün 1957 ve 1958 yılı bütçeleri ile Ziraat Bankası nezdinde Brüksel Sergisi Daimî Komisyonu adına açtırılan hususi hesaptan ödenerek Brüksel'e transfer edilmiş bulunan dövizlerin yekûnu \$ 581 886,23 dür. Bu meblâğ içinden vazifeli şahısların yevmiyelerini karşılamak üzere

yapılan transferlerin miktarı \$ 115 415 dir.

Keyfiyet ittilalarına saygı ile arz olunur.

Maliye Vekili

H. Polatkan

2. — Malatya Mebusu Tefik Ünsalan'ın, Ankara Altındağ kazası Maarif Memuru Rüştü Güngür hakkında yapılan tahkikatın neticesine dair sualine Maarif Vekili Celâl Yardımcı'nın tahrirî cevabı (7/387)

7. I. 1959

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Maarif Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Malatya

Dr. Tefik Ünsalan

Ankara - Altındağ Maarif Memuru Rüştü Güngür hakkında kooperatiften, Kızılay pul hesabından ve okulun sair gelirlerinden zimmetine geçirdiği hakkında yapılan tahkikat ne olmuştur? Bu maarif memuru halen vazife başında mıdır?

T. C.

Maarif Vekâleti

6. IV. 1959

Talim ve Terbiye Dairesi

Sayı : 311. 6/857

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

14 Ocak 1959 tarih ve Umumi Kâtiplik Kanunlar Müdürlüğü 7-387/2418-9966 sayılı yazıları karşılığıdır :

Ankara Altındağ kazası Maarif Memuru Rüştü Güngör hakkında yapılan tahkikatın neticesi ile ilgili olarak Malatya Mebusu Dr. Tefik Ünsalan tarafından Yüksek Riyasetlerine tevdi ve Vekâletimize tevcih edilmiş bulunan tahrirî soru takririne ait cevabi yazı iki nüsha halinde sunulmuştur.

Keyfiyeti saygı ile arz ederim.

Maarif Vekili

C. Yardımcı

1. Öğretmen Halil Durmaz'ın 28. VI. 1957 tarihli şikâyet mektubu üzerine Ankara Maarif Müdürlüğüne İlköğretim Müfettişlerinden

Ferhan Özkan ile Mehmet Öztekin'in yaptıkları tahkikat neticesinde tanzim olunan ve tahkik mevzuu olan Kooperatif, Kızılay, pul hesabı ve okulun diğer gelirlerine ait hesap kayıtlarındaki düzensizlik, vazifeyi ihmal ve suiistimal suçları için muktazi lüzumu muhakeme kararının ittihaz ve ısdarına mütedair olan fezleke Ankara Vilâyet İdare Heyetine tevdi edilmek üzere muhakkikler tarafından Valilik Makamına verilmiştir.

2. Vilâyet İdare Heyeti tarafından, vazifelinin Altındağ kazasına mensubiyetinden bahisle dosya, incelenmek üzere Altındağ İdare Heyetine gönderilmiş bu kurulca verilen tevsii tahkikat kararı üzerine İlköğretim Müfettişi Tevfik Taşpınar tarafından yapılan tahkikat neticesine göre de sanık Rüştü Güngör'ün hareketine tekabül eden Türk Ceza Kanununun 240. maddesine göre lüzumu muhakemesine mütedair fezleke Maarif Müdürlüğüne verilmiştir.

3. Halil Durmaz'ın, tahkikatın bitaraf yapılmadığı hakkındaki şikâyeti üzerine durum Vekâlet Müfettişlerinden Rasim Bağgöz ile Refik Durlu'ya tahkik ettirilmiş, bu Müfettişler de Vilâyet İlköğretim Müfettişlerinin kanaatlerini teyidemiş, adı geçen hakkında T. C. Kanununun 240, 230, 228. nei maddelerine göre lüzumu muhakemesi icabettiği kanaatini belirtmişlerdir.

4. Vekâlet Müfettişlerinin tahkikat raporu ve ilgili dosya incelenerek bir karara bağlanmak üzere Ankara Valiliğine Vekâletimizce gönderilmiş ve diğer taraftan Rüştü Güngör'ün Başöğretmenlik ve Maarif Memurluğu ek görevinin uhdesinden alınması da ayrıca yazılmıştır.

Mezkûr dosya Vilâyet Maarif İnzibat Meclisince incelenmiş, 24 . I . 1958 tarih ve 223 sayılı Kararla adı geçen işinde kusurlu sayılmıştır.

Rüştü Güngör, İhsan Sungu Okulu Başöğretmenliği ve Maarif Memurluğu görevinden alınarak Yenimahalle Ziya Gökalp Okuluna Öğretmen olarak tâyin edilmiş, fakat ilgilinin bir buçuk ay raporlu olması dolayısıyla bu nakil emri kendisine tebliğ edilememiştir.

Bilâhara Rüştü Güngör'ün 25. IV. 1958 tarihli istifa dilekçesi üzerine dileği kabul edilmiş, Başöğretmenlik ve Maarif Memurluğun-

dan ayrılmıştır. Halen İhsan Sungu Okulunda öğretmen olarak bulunmaktadır.

3. — Niğde Mebusu Şefik Refik Soyer'in, Niğde Erkek Lisesi binasındaki çöküntü dolayısıyla ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair sorulüne Maarif Vekili Celâl Yardımcı'nın tahriri cevabı (7/405)

28 . I . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisiğine Aşağıdaki sorunun Maarif Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyrulmasını saygı ile rica ederim.

Niğde
Şefik Refik Soyer

Soru :

Geçen Aralık ayının son haftasında Niğde Erkek Lisesi binasında müessif bir çöküntü hâdisesi olmuş ve bu kaza, iyi bir tesadüfün sevki ile yalnız bir öğrencinin ölümü ile atlatılmıştı. Hâdiseyi mütaakıp vilâyet nafiası tarafından görülen tehlikeye binaen bir kısım dersliklerin kapatılarak tedrisata devamda mahzur görülmiyen okul binası üzerinde, Nafia Vekâletince yaptırılan tetkikat sonunda binanın tamamen tahliye edilerek tedrisatın başka binalarda yapılması muvafık görüldüğünün ileri sürüldüğü haber alınmıştır.

Son günlerde memleketimizde vakit vakit karşılaşılan ve birçok mâsum vatandaşların hayatlarına mal olan feci çöküntü hâdiseleri karşısında, her şeyden evvel;

a) Tedrisatın başka bir veya mütaaddit binalarda devamı için teşebbüs alınmış mıdır?

b) Tahliye edilecek okul binasının takviyesi veya yenilenmesi üzerinde Vekâletçe ne düşünülmektedir?

c) Yeni inşaatın 1959 - 1960 ders yılı başına kadar yetiştirilmesi için tedbirleri nelerdir?

T. C.

Maarif Vekâleti

6 . IV . 1959

Talim ve Terbiye Dairesi

Sayı :863

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisiğine 2 . II . 1959 tarih ve Umumi Kâtiplik Kanunlar Müdürlüğü ifadesiyle çıkan 7 - 405/2568 - 10510 sayılı emirlerine karşılıktır :

Niğde Erkek Lisesindeki çöküntü dolayısıyla ne düşünüldüğüne dair Niğde Mebusu Şefik Refik Soyer tarafından Vekâletimize tevcih ve yüksek makamlarınca havale buyurulan tahriri sual tahririne verilen cevap leffen takdim kılınmıştır.

Keyfiyeti en derin saygılarımla arz ederim.

Maarif Vekili
C. Yardımcı

Niğde Mebusu Şefik Refik Soyer'in Niğde Erkek Lisesi binası hakkında tahriri sual tahririne cevaptır.

1. Niğde Erkek Lisesi binasında vâkı ârıza üzerine, bu ders yılı sonuna kadar, bazı tedbirler ittihaz ederek; birinci katda vilâyetçe tedrisata devam edilmektedir.

2. Vilâyet Nafia Müdürlüğünce hazırlanmakta olan projesine göre, Vekillüğimizden ayrılacak fazla miktarda yardımdan da faydalanmak suretiyle mahallî dernek tarafından yaz aylarında bir pavyon inşasının ikmaline ve ayrıca Amerika'dan getirilicek barakalardan bir miktarının dersane olarak kullanılmak üzere bu okula tahsisine çalışılacaktır.

3. Ayrıca bu lisenin yeni binaya olan ihtiyacı Nafia Vekâletine yeniden aşksettirilmiştir.

4. — *Malatya Mebusu Mehmet Kartal'ın, Hatay'ın Hassa kazasında Ergünes ailesinin istimlâk edilen arazileri dolayısıyla zararlarının tazmini hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Dahiliye Vekâleti Vekili Tefik İleri'nin tahriri cevabı (7/419)*

4 . II . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine Aşağıdaki sorunun Dahiliye Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygılarımla rica ederim.

Malatya
Mehmet Kartal

Soru :

Hatay vilâyetinin Hassa kazasından Haydar Ergünes ve 85 nüfuslu Ergünes ailesine ait ve Meydanekbez karşısında Sakızlık mevkiindeki 2 700 dönümlük arazisinden 1 100 dönümü memnu mıntakaya dâhil bulunduğundan, istimlâk edildiği halde henüz bedeli ödenmemiştir. Mütebaki 1 600 dönümlük kısma ait su arki,

istimlâk edilen sahadan geçtiği ve bu sahanın memnu mıntaka olması dolayısıyla de, suyu bağlamak mümkün olmadığı için istifade edilememektedir.

Bu kalabalık ailenin mağduriyetten kurtulması için, istimlâk edilen sahanın bedelinin tediyesi ve susuz kalan mütebaki kısmın ise sulanması veya zararlarının tazmini hakkında ne düşünülmektedir.

T. C.

Dahiliye Vekâleti 13 . IV . 1959
Jandarma Umum Kumandanlığı

Karargâhı

Ankara

HRK. I - Is. : 33951 - 1764

KONU : Malatya Mebusu Mehmet Kartal'ın tahriri sual tahriri.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
Ankara

REF : 16 Şubat 1959 gün Kanunlar Müdürlüğü 7 - 419/2602 - 10683 sayılı emirlerine :

Hatay Hassa kazasında Ergünes ailesinin istimlâk edilen arazileri dolayısıyla zarar gördüklerine dair Malatya Mebusu Mehmet Kartal tarafından verilen sual tahririnin cevabı :

Soru 1. Hatay vilâyetinin Hassa kazasından Haydar Ergünes ve 85 nüfuslu Ergünes ailesine ait ve Meydanekbez karşısında Sakızlık mevkiindeki 2 700 dönümlük arazinin 1 100 dönümü memnu mıntakaya dâhil bulunduğundan istimlâk edildiği halde henüz bedeli ödenmemiştir. Mütebaki 1 600 dönümlük kısma ait su arki istimlâk edilen sahadan geçtiği ve bu sahanın memnu mıntaka olması dolayısıyla de suyu bağlamak mümkün olmadığı için istifade edilememektedir.

Bu kalabalık ailenin mağduriyetten kurtulması için istimlâk edilen sahanın bedelinin tediyesi ve susuz kalan mütebaki kısmın ise sulanması veya zararlarının temini hakkında ne düşünülmektedir.

Cevap 1. Hatay vilâyeti Hassa kazasından Haydar ve Ali Ergünes'in Sakızlık mevkiindeki arazisinden 350 metrelik engel şeridi dâhilinde kalan 1 100 dönüm arazi kısmen mayınlanmış kısmen de danert teli ile çevrilmiştir.

a) 6830 sayılı İstimlâk Kanununa göre, istimlâklar bölgenin Tapu Kadastro Umum Mü-

dürlüğünce yapılacak sahip belirtme, yüz ölçüm cetveli ve kadastral plânlarının tekemmülünden sonra mümkün olmaktadır. Güney bölgesinde çok geniş bir sahayı kaplıyan kadastro işleri bir plâna göre yapılmak zaruretindedir. Hatay vilâyetinde, bu iş Reyhanlı - Hassa istikametinde yürütülmekte olup halen bu mevkie gelinemiştir.

b) Adı geçene bu işlerin neticelendirilmesine kadar geçecek zaman içinde daha fazla mağdur olmaması için İstimlâk Kanununa göre arazisinin pazarlıkla istimplâki teklif edilmişse de. Bu işe şahıs rıza göstermediğinden arazisinin pazarlıklada satın alınması imkânı bulunamamıştır. Bu arazinin istimplâki için gerekli tahsisat ayrılmış olup sırası gelince kadastral plânları ile sahip belirtme ve yüz ölçüm cetvelleri hazırlatılarak istimplâki cihetine gidilecektir.

Bu bakımdan gereken hazırlıklar tekemmül ettirilmektedir.

c) Engellenen saha içinde kalan iska sularına gelince :

Bu kabîl iska sularının en kısa yoldan engelli saha dışına çıkarılması suretiyle bu nevi arazilerin kabîli istifade bir hale getirilmesi için çalışılmaktadır.

Bu meyanda Haydar ve Ali Ergüneş'ler de kendilerine ait iska su yolunu islâhı ile arazilerini sulamak imkânına sahibolacaklardır.

Bilgilerini saygı ile arz ederim.

Dahiliye Vekâleti V.

T. İleri

5. — *Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Sorpiyen - Mazgirt - Muhundu yolunun Devlet Karayolları bakımına alınması hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Nafia Vekili Tevfik İleri'nin tahriri cevabı (7/429)*

19 . II . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Nafia Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygılarımla rica ederim.

Tunceli
Arslan Bora

Tunceli'nin sosyal, ekonomik hayatında başlıca rol oynıyabilen Bağın ılıcalarına her taraftan kolaylıkla gelinmesini sağlayacak olan Sorpiyen Mazgirt - Muhundu yolunun Devlet Kara-

yolları bakımına alınması en mübrem bir zaruret halinde kendisini hissetmekte olduğuna göre, Hükümetin bu husustaki noktaî nazarı nedir?

T. C.

Nafia Vekâleti

4 . IV . 1959

Hususi Kalem

Sayı : 273

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

24 . II . 1959 gün ve 7.429/11160 sayılı yazı-

larına karşılıktır :

Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın yazılı sual takriri aşağıda cevaplandırılmıştır.

Sorpiyan - Mazgirt - Muhundu il yolunun Sorpiyan - Mazgirt arası 1959 yılında Karayollarınca bakıma alınacaktır.

Mazgirt - Muhundu arası ise kademeli olarak Devlet bakımına alınacak il yolları meyânında bulunmakta olup, sırası geldiğinde Karayollarınca bakıma tâbi tutulacaktır.

Saygılarımla arz ederim.

Nafia Vekili

T. İleri

6. — *Niğde Mebusu Şefik Refik Soyer'in, malzeme fiyatlarının artması dolayısıyla zararlı duruma düşmüş olan mütaahhitlerin durumunu islah için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair sualine Nafia Vekili Tevfik İleri'nin tahriri cevabı (7/441)*

13 . II . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Nafia Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygılarımla rica ederim.

Niğde

Şefik Refik Soyer

1958 senesi Ağustos kararlariyle hariç menşeli malzeme ve eşya fiyatlarının üç misli bir artış kaydetmesine muvazi olarak yerli malı malzeme ile işçi ücretlerinin de artması karşısında, bilhassa 1956 yılı rayiçlerine göre keşfi tanzim edilip 1956 ve 1957 yıllarında ihalesi yapılan ve müebir sebepler dolayısıyla dairesince müddet uzatılarak 1959 senesine kadar devam etmekte olan inşaat mütaahhitleri nâçar zararlı duruma düşmüşlerdir.

Bu durumda olan mütaahhitleri müşkül vaziyetten kurtarmak maksadiyle vekâletlerince bir tedbir mütalâa edilmekte midir? Ediliyorsa mahiyeti nedir?

T. C.

Nafia Vekâleti
Hususi Kalem
Sayı : 271

3 . IV . 1959

T. Büyük Millet Meclisi Reisliğine
Ankara

27 . III . 1959 tarih ve 7 - 441/2687 - 10950 sayılı yazılarına karşılıktır:

Niğde Mebusu Şefik Refik Soyer tarafından verilen malzeme fiyatlarının artması hakkındaki yazılı tahriri aşağıda cevaplandırılmıştır:

Geçen yıl alınan mali tedbirlerin vekâletimiz tarafından yürütülen mukavelelerin tatbikatına icra ettiği tesir, her bir mukavele ayrı olarak ele alınmak suretiyle, tetkik edilmekte ve gerekli görülen mukavele tadilleri yapılmak üzere Şûrayı Devlete teklifte bulunmaktadır. Esasen, İktisadi Koordinasyon Heyetinin 30 sayılı kararı 4 . VIII . 1958 tarihinden önce yapılmış ihalelerde, kambiyo satış primi ve diğer vergi ve resimlerin tesiri bahis konusu olan hallerde, tahhüt bedellerinin bu munzam ödemeler kadar artırılmasını ilgili daire ve müesseselerin takdirine bırakılmıştır.

Saygılarımla arz ederim.

Nafia Vekili
T. İleri

7. — *Maraş Mebusu Halil Gürün'ün, Maraş'ın Afşin kazasına bağlı bazı köylerin zirai sulama işlerine dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in, tahriri cevabı (7/444)*

20 . II . 1959

T. B. M. M. Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Sayın Ziraat Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygılarımla arz ve rica ederim.

Maraş
Dr. Halil Gürün

Maraş'ın Afşin kazasına bağlı Emirilyas köyü yakınındaki Mağaragözü suyu ile, Sevin köyüne komşu Çukurpınar ve Süzeğen membarları adı geçen köylerle civarlarındaki Türksevini, Arıstil, Çobanbeyli köylerinin arazilerini sula-

maya yetecek kudrettedirler. Çok cüzi bir masrafla adı geçen köylerin kalkınmasını sağlayacak olan bu suların zirai sulama programına it-hallerinin düşünülüp düşünülmediğinin bildirilmesine müsaadelerinizi rica ederim.

T. C.

Ziraat Vekâleti
Toprak Muh. ve Zi. Su. İş.
Reisliği
Umumi No :
Hususi No : 1110

14 . IV . 1959

Hulâsa : Maraş Mebusu Halil Gürün'ün tahriri sual tahriri hakkında.

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

27.III.1959 tarih ve Kanunlar Müdürlüğü 7-444/2756-11355 sayılı tezkereleri cevabıdır :

Maraş vilâyetinin Afşin kazasına bağlı Emirilyas ve Sevin köylerinin zirai sulama işlerine dair, Maraş Mebusu Halil Gürün tarafından Yüksek Makamlarına sunulup yukarıda gün ve sayısı belirtilen yazılarıyla Ziraat Vekâletine tevdi buyurulan tahriri sual tahriri üzerine ilgili dairesince hazırlanan not ilişikte takdim kılınmıştır.

Bilgilerimizi üstün saygılarımla arz ve rica ederim.

Ziraat Vekili
N. Ökmen

NOT : Maraş vilâyetinin Afşin kazasına bağlı Emirilyas köyü yakınındaki Mağaragözü suyu ile, Sevin köyüne komşu Çukurpınar ve Süzeğen memba sularının anılan köylerle civarındaki diğer köylerin istifadelerine tahsisi mevzuu 1959 yılı etüd programına alınmış, bu hususta Güney Bölgesi Toprak Muhafaza ve Zirai Sulama İşleri Müdürlüğüne gerekli talimat da verilmiştir.

8. — *Van Mebusu Sait Erdinç'in, Erciş'te Toprak Mahsulleri Ofisi Ajansının açılmaması sebebine dair sualine Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen'in tahriri cevabı (7/448)*

6 . I . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine
Aşağıdaki sorunun Ticaret Vekili tarafın-

dan yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını saygı ile rica ederim.

Van
Sait Erdinç

Toprak Mahsulleri Ofisinin Erciş Ajansının 1956/1957 senesinde 247 ton hububat, 1957/1958 senesinde ise iki misli olarak 506 ton mubayaa yaptığı, Ajansın kapalı halinin 1958 kampanyasına kadar devam edeceğini yeni kampanyada ekibolarak çalışacağını 4. III. 1958 tarihli yazılı soruma cevaben bildirdiği halde :

Erciş'te Ajansın açılmamasının sebebi nedir?

T. C.
Ticaret Vekâleti
Teşk. Umum Müdürlüğü
Şb. IV
Sayı: 6 - 4405

4 . IV . 1959

Özü: Van Mebusu Sait Erdinç'in sual tahriri hakkında

T. B. M. Meclisi Reisliğine
Şehir

30 . III . 1959 - 7 - 448 - 2412/9941 sayılı yazıya C:

Toprak Mahsulleri Ofisi Erciş Ajansının açılmaması sebebine dair Van Mebusu Sait Erdinç tarafından verilen tahriri sual tahriri üzerine keyfiyet tetkik edilmiştir.

2 . IV . 1958 tarihli ve 1/291 sayılı yazımızla da arz edildiği gibi, Erciş ajans olarak faaliyette bulunduğu 1956 - 1957 alım devresinde (247) ton, 1957 - 1958 alım devresinde de (560) ton hububat mubayaa ettiğinden dolayı daimî bir iş yeri manzarası arz etmediğinden kapatılmıştır.

Bahis mevzuu yazımızda; 1958 - 1959 alım devresinde ekip olarak açılacağı ve faaliyette kalıp kalmıyacağına deneneceği bildirilmiş ise de, yapılan tetkikat neticesinde, Erciş'te hububat ziraatinden ziyade hayvancılığa önem verildiği, hububat istihsalinin ancak mahallî istihlâki karşılayacak durumda olduğu, istihsal pek cüzi miktar artsa dahi bunun civar vilâyetlerde ofis fiyatlarından daha yüksek fiyat bulunduğu anlaşılmış ve Toprak Mahsulleri Ofisince ekip açılmasından vazgeçilmiştir.

Keyfiyet bilgilerine saygı ile arz olunur.

Ticaret Vekili
H. Erkmen

9. — Adana Mebusu Turgut Yeğenağa'nın, hediye otomobiller için verilen bedelsiz ithal müsaadelerine dair sualine Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın tahriri cevabı (7/341)

17 . XII . 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine
Aşağıdaki sorunun Maliye Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını saygı ile rica ederim.

Adana
Turgut Yeğenağa

Maliye Vekâletinin emriyle İstanbul Kambiyo Müdürlüğünün 19 . VI . 1958 tarih ve 1887 sayılı bedelsiz ithal müsaadesine istinaden yurda bir otomobil ithal edildiği efkârı umumiyeye açıklanmıştır.

Zihinlerde beliren istifhamı gidermek maksadıyla, Vekâletiniz yetkisinde olan bu gibi müsaadelerin verilmesinde prensip ittihaz ettiğiniz ölçüler nelerdir?

Hediye otomobillere verilmiş başka bedelsiz ithal müsaadeleri var mıdır? Varsa kimlere ve hangi tarihlerde verilmiştir.

T. C.

Maliye Vekâleti
Hazine Umum Müdürlüğü
Vekâlet Kambiyo Müdürlüğü
İthalât ve İhracat Şb. Md.
Sayı : 593542 - 2/17601

15 . IV . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine
7 . I . 1959 tarih ve 2293/9519 sayılı tezkereleri cevabıdır :

Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkında 1567 sayılı Kanuna müstenit 14 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararının 50 nci maddesiyle Bedelsiz İthalâta mütaallik taleplerin tetkiki hususunda Maliye Vekâletine yetki verilmiş bulunmaktadır.

Bu gibi müsaadelerin verilmesinde tatbik edilen ölçüler 18 Aralık 1958 tarih ve 30 ve 30, 15 Ocak 1959 tarih ve 32 sayılı tebliğlerde toplanmış bulunmaktadır.

Bu tebliğlerin neşrinden evvel, kendilerine hediye otomobil gönderilen şahısların veya he-

diye gönderen kimselerin maruf ve muteber şahıslar olduğu ve her hangi bir döviz kaçakçılığının mevzuabahsolmayacağına kanaat getirildiği ahvalde ve pek istisnai olarak hediye otomobiller için bedelsiz ithal müsaadesi verilmiştir. Bunların sayısı soruda zikri geçen haric olmak üzere 5 tir.

Kendilerine hediye otomobil gönderilmiş olanların isimleri ile müsaadelerinin tarihleri aşağıda gösterilmiştir.

Keyfiyet bilgilerimize saygı ile arz olunur.

Maliye Vekili
H. Polatkan

1. Katherine Terim	17.12.1955
2. Fatma Haşim Nahit	18.4.1956
3. Rifat Kadızade	4.4.1958
4. Zeynep Nakipoğlu	4.12.1958
5. İzzet Şefizade	5.12.1958

Kastamonu Mebusu Süleyman Çağlar'ın, Emniyet Teşkilât Kanununun 26 ve 30 ncu maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Dahiliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (2/147)

Yüksek Reislığe

3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan kanun teklifimi takdim ediyorum.

Gereğinin yapılmasına müsaadelerinizi saygularıyla arz ederim.

24 . III . 1958

Kastamonu Mebusu
Süleyman Çağlar

3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi mucip sebepleri

3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 26. maddesinin 2. fıkrasında (Liseden veya 7 senelik İdadi veya bunlara muadil mekteplerden mezun Emniyet Âmirlerinden terfi için muvafık sicil almak şartıyla Polis Enstitüsünün yüksek tahsil kısmını ve ihtisas kursunu muvaffakiyetle ikmal edenlerin) meslek dâhilinde yüksek tahsil görmüş sayılacakları; aynı kanunun 30. maddesinde ise 29. madde mucibince Polis Enstitüsünün orta ve yüksek tahsil kısımlarını muvaffakiyetle bitiren lise mezunlarının birinci sınıf Emniyet Âmirliğine terfiden sonra Polis Enstitüsünün yüksek tahsil ihtisas kursuna gönderilecekleri hükmünü vaz'etmiştir.

Bu iki madde metninden birincisinde Emniyet Âmirliğinin hangi derecesinde enstitünün yüksek ihtisas kursuna sevk edileceği hakkında bir hüküm bulunmadığı halde 30. madde bu dereceyi sarih olarak belirtmiştir. Bu vaziyete göre lise mezunu olarak enstitünün orta ve yüksek tahsil kısımlarını gören ve mezuniyetlerinde Komiser Muavini olarak kadroya verilen gençler ancak 12 sene sonra ihtisas kursuna gelme imkânına mâlik olabilmektedirler.

Diğer bir bakımdan bu memurlar 6214 sayılı Kanunla asli maaşı 70 liraya yükseltilmiş olan Birinci Sınıf Emniyet Âmiri olduktan sonra görecekları mezkûr kurstan sonra 6766 sayılı Kanunla bidayet kademesi 60 lira maaşlı olan Emniyet Müdürlüğüne tâyin edilme durumuna girmekte ve binnetice maaş bakımından da bâzı ahvalde zarar etmekte, veya 70 liralık Emniyet Müdürlüğü kadrolarında münhal beklemeye mahkûm olmaktadır.

Şahsi bakımından olan bu zararlı durum teşkilât bakımından da Emniyet Müdürlüğü kadrolarının zamanında doldurulması imkânını güçleştirmek suretiyle hizmette de aksaklık hâsıl eylemektedir.

Su hale nazaran Emniyet mesleğinde terfiin maddi esasını rütbe teşkil ettiğinden enstitünün ihtisas kursuna sevk edilme zamanının Başkomiserlik veya İkinci Sınıf Emniyet Âmirliği rütbesinde icrasının daha uygun olacağı şüphesizdir.

Bu maksatla 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 26 ve 30. maddelerinde ilişik kanuni taidilâtın icrası düşünülmüştür.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Esas No: 2/147

Karar No: 30

20 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Kastamonu Mebusu Süleyman Çağlar'ın, Emniyet Teşkilât Kanununun 26 ve 30 ncu maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi, teklif sahibi ve alâkalı vekâlet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi :

Teklif sahibinin esbabı mucibesinde tafsilen izah etmiş olduğu hususlar encümenimizde de muvafık mütalâa edilerek teklifin aynen kabulüne karar verildi.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Dahiliye Encümeni Reisi

Mazbata Muharriri

Yozgad

Ö. Lâtîfi Erzurumluoğlu

Kâtip

Samsun

E. Anıt

Adana
M. Y. Mete

Bitlis
R. Bingöl

Diyarbakır
T. C. Çubukçu

Malatya
N. Akyurt

Niğde
Ş. R. Soyer

İmzada bulunamadı

Amasya
K. Eren

Çorum
K. Erdem

Kastamonu
S. Çağlar

Manisa
C. Özgirgin

Tokad
D. Yurdakul

Bitlis
N. Barut

Denizli
T. Bahadır

Kütahya
M. Özkefeli

Muğla
D. Argun

Van
Muhalfim

S. Erdiñç

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 2/147

Karar No. 17

22 . XII . 1958

Yüksek Reisliğe

Kastamonu Mebusu Süleyman Çağlar'ın, Emniyet Teşkilât Kanununun 26 ve 30 ncu maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun lâ-yihası Dahiliye Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla teklif sahibi, Emniyet Umum Müdürlüğü ve Maliye Vekâleti mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun teklifi, gerekçesinde de arz ve izah edildiği üzere, 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 26 nci maddesinin 2 nci fıkrası, lise, 7 senelik idadi ve bunlara muadil mekteplerden mezun olan emniyet âmirlerinin muayyen vasıfları haiz olduktan sonra meslek dâhilinde yüksek tahsil görmüş addolunarak daha yuka-

rki derecelerdeki memurluklara tâyin olunabileceği hükmünü ihtiva etmekte olduğu cihetle bugün lise muadili olduğu Maarif Vekâletince kabul olunan polis kollejinden mezun olanlara da aynı kakkım tanınması ve bugünkü maaş durumlarına göre de liseden veya polis kolejinden mezun başkomiserlerle ikinci sınıf emniyet âmirlerinin de polis enstitüsünün yüksek tahsil ihtisas kursuna gönderilmesini ve bu kursu muvaffakiyetle bitirenlerin de meslek dâhilinde yüksek tahsil görmüş addolunmalarını istihdaf etmektedir.

Dahiliye Encümenince aynen kabul olunan kanun teklifi üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakerelerden sonra maddelerin müza-

keresine geçilmiş ve şeklen değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili	Mazbata M.
Balıkesir	Muğla	İzmir
H. İmre	N. Özsan	B. Bilgin
Kâtip		
Diyarbakır	Afyon K.	Afyon K.
M. H. Ünal	N. Topcuoğlu	H. A. Ülgen
Ankara	Ankara	Antalya
M. Akpınar	O. Alişiroğlu	K. Akmanlar
Artvin		Artvin
Y. Gümüşel	H. Çeltikçioğlu	
İmzada bulunamadı		
Balıkesir	Çorum	Çorum
M. H. Timurtaş	H. Bulgurlu	Y. Gürsel

Denizli	Diyarbakır	Erzincan
A. R. Karaca	H. Turgut	R. Bayındır
Eskişehir		İsparta
M. Başkurt		T. Tıjlı
İstanbul		İzmir
N. Kırşan		D. Akbel
İnzada bulunamadı		
Kayseri	Kütahya	Manisa
O. Kavuncu	S. S. Nasuhoğlu	S. Mıhçıoğlu
Niğde	Ordu	Rize
R. Gürsoy	A. H. Onat	İ. Akçal
Rize	Siird	Siird
M. Önal	B. Erden	M. D. Süalp
Sinob	Yozgad	Zonguldak
Ö. Özen	T. Alpay	H. Timur

KASTAMONU MEBUSU SÜLEYMAN ÇAĞ- LAR'IN TEKLİFİ

3201 sayılı *Emniyet Teşkilât Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası*

MADDE 1. — 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 26 ve 30 nu maddeleri aşağıdaki surete tadil edilmiştir:

26 ncı madde : Altıncı ve daha yukardaki meslek derecelerindeki memurların Hukuk veya Siyasal Bilgiler fakülteleri mezunu olmaları şarttır. Ancak ihtisaslarından istifade edileceği Vekâletçe takdir edilen diğer yüksek mektep mezunları ve bu kanuna göre meslek dâhilinde yüksek tahsil gördükleri kabul edilenler de bu derecelere tâyin olunabilirler.

Liseden veya polis kolejinden mezun başkomiserlerle ikinci sınıf emniyet âmirlerinden terfi için muvafık sicil almak şartıyla Polis Enstitüsünün yüksek tahsil kısmını ve ihtisas kursunu muvaffakiyetle ikmal edenler emniyet teşkilâtı kadroları dâhilinde yüksek tahsil görmüş addolunurlar. Bunlar da altıncı meslek derecesiyle daha yukarı derecelerdeki memurluklara tâyin olunabilirler.

30 nu madde : Geçen madde mucibince Polis Enstitüsünün orta ve yüksek tahsil kısımlarını muvaffakiyetle bitiren lise veya Polis Koleji mezunu olanlar başkomiserliğe veya ikinci sınıf emniyet âmirliğine terfiden sonra Polis Enstitüsünün yüksek tahsil ihtisas kursuna gönderilirler. Bu kursu muvaffakiyetle bitirenler, meslek dâhilinde yüksek tahsil görmüş addolunurlar.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunu ieraya Dahiliye, Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

3201 sayılı *Emniyet Teşkilât Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası*

MADDE 1. — 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 26. — Altıncı ve daha yukarıdaki meslek derecelerindeki memurların Hukuk veya Siyasal Bilgiler Fakülteleri mezunu olmaları şarttır. Ancak, ihtisaslarından istifade edileceği Vekâletçe takdir edilen diğer yüksek mektep mezunları ve bu kanuna göre meslek dâhilinde yüksek tahsil gördükleri kabul edilenler de bu derecelere tâyin olunabilirler.

Liseden veya Polis Kolejinden mezun başkomiserlerle ikinci sınıf emniyet âmirlerinden terfi için muvafık sicil almak şartıyla Polis Enstitüsünün yüksek tahsil kısmını ve ihtisas kursunu muvaffakiyetle ikmal edenler Emniyet teşkilâtı kadroları dâhilinde yüksek tahsil görmüş addolunurlar. Bunlar da altıncı meslek derecesiyle daha yukarı derecelerdeki memurluklara tâyin olunabilirler.

MADDE 2. — Aynı kanunun 30 nu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 30. — Geçen madde mucibince Polis Enstitüsünün orta ve yüksek tahsil kısımlarını muvaffakiyetle bitiren lise veya Polis Koleji mezunu olanlar başkomiserliğe veya ikinci sınıf emniyet âmirliğine terfiden sonra Polis Enstitüsünün yüksek tahsil ihtisas kursuna gönderilirler. Bu kursu muvaffakiyetle bitirenler, meslek dâhilinde yüksek tahsil görmüş addolunurlar.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde muteberdir.

MADDE 4. — Teklif sahibinin 3 ncü maddesi 4 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Maraş Mebusu Kemal Aksüyek'in teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/299)

T. C.

Başvekâlet

Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü

H. No. 6/2-2587

10 . XI . 1958

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İskenderun'daki Çeltik fabrikalarında yapılan tetkikat sırasında Maliye Vekâleti Hesap Uzmanlığına hilâfı hakikat bilgi vermek ve istenilen hususları bildirmemek suretiyle Vergi Usulü Kanununa muhalefet ettikleri ihbar olunan Maraş Çeltik müstahsıllarından Abit Aksüyek ve arkadaşları hakkında âmme dâvası açıldığından bahsile maznunlardan Maraş Mebusu Kemal Aksüyek hakkında da takibat yapılabilmesi için Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesine tevfiikan gereken karar verilerek üzere Adliye Vekâletinden alınan 20 . X . 1958 tarih ve 31198 sayılı tezkere sureti ile eklerinin, dizi pusulası veçhile, bağılı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

T. C.

Adliye Vekâleti

Ceza İşleri Umum Müdürlüğü

Özel : 31198

20 . X . 1958

Özü : Aleyhine suç isnad olunan Maraş Mebusu Kemal Aksüyek hakkındaki evrakın takdim kılındığına dair

Yüksek Başvekâlete

Maraş C. Müddeiumumiliğinden alınan 9 . X . 1958 tarihli ve 1103 sayılı yazıda; İskenderun'da bulunan Çeltik fabrikalarında yapılan tetkikat sırasında Maliye Vekâleti Hesap Uzmanlığına hilâfı hakikat bilgi vermek ve istenilen hususları bildirmemek suretiyle Vergi Usulü Kanununa muhalefet ettikleri ihbar olunan Maraş Çeltik müstahsıllarından Abit Aksüyek ve 14 arkadaşından, Maraş Mebusu bulunan Kemal Aksüyek'ten maadası hakkında 5432 sayılı Vergi Usulü Kanununa 5815 sayılı Kanunla eklenen Ek 2 nci maddenin «B» bendi delâletiyle aynı Kanunun Ek 3 ncü maddesine tevfiikan 1 . X . 1958 tarihinde Maraş Asliye Ceza Mahkemesinde âmme dâvasının açıldığı bildirilmiş ve maznunlardan Kemal Aksüyek hakkında da kanunun mezkûr hükümlerine tevfiikan takibat icrası için, mumaileyhin teşrii masuniyetinin ref'i talebedilmiştir.

Adı geçen müddeiumumilikten gönderilen evrak birlikte takdim kılınmış olmakla, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesi hükmü dairesinde muktazasının ifasına delâletlerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Adliye Vekili

E. Budakoğlu

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye
encümenlerinden mürekkep

Muhtelit Encümen

Esas No. 3/299

Karar No. 84

10. II. 1959

Yüksek Reisliğe

Vergi Usul Kanununa muhalefetten dolayı suçlu sanılan Maraş Mebusu Kemal Aksüyek'in teşrii masuniyetinin kaldırılmasına dair Başvekâletin 6/2 - 2587 sayı ve 10. XI. 1958 tarihli tezeresi ile ilişiği dosya Muhtelit Encümenimize havale edilmekle bu baptaiki dosyanın tetkiki ve neticeye göre mazbatasının yazılması için Dahili Nizamnamenin 178 nci maddesi gereğince kur'a suretiyle ayrılan İhzarî Encümene tevdi edilmişti.

Bu encümen tarafından yapılan tetkikat sonunda hazırlanan mazbata ve bu işe ait dosya Muhtelit Encümenimizce incelenip görüşüldükten sonra isnadolunan suç Teşkilâtı Esasiye Kanununun 12 ve 27 nci ve Dahili Nizamnamenin muaddel 180 nci maddeleri muvacehesinde muameleyleh mebusa isnadolunan fiilin takibi lüzumuna kanaât getirilemediğinden takip ve muhakemenin devre sonuna talikine ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur,

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden
mürekkep Muhtelit Encümen Reisi

Aydın
C. Ülkü

Bu M. Muharriri

Bursa

H. Bayrı

Afyon K.

K. Özçoban

Bursa

M. Erkuyumcu

Çorum

M. K. Biberöğlü

Erzincan

Â. Sağıroğlü

Kırşehir

H. Çopuroğlü

Konya

H. Özyörük

Sakarya

N. Kirişcioğlü

Uşak

A. R. Akbuynoğlü

Mardin

M. A. Arıkan

Kâtip

Manisa

Â. Akın

Balıkesir

V. Asena

Çanakkale

S. Sezgin

İmzada bulunamadı

Denizli

A. H. Sancar

Gaziantep

A. Şahin

Konya

A. F. Ağaoğlü

Ordu

Z. Kumrulu

Trabzon

S. Z. Ramoğlü

Denizli

İ. Hadımlıoğlü

İçel

M. Dölek

Konya

T. Kozbek

Sakarya

T. Barış

Uşak

A. Çalıköğlü

Zonguldak

A. Yurdabayrak

Maraş

H. F. Evliya

Trabzon Mebusu Osman Nuri Lermioğlu'nun teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/300)

T. C.

Başvekâlet

Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü
H. No : 6/2 - 2593

10 . XI . 1958

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Memura karşı yalan beyanda bulunmaktan maznun olup İstanbul 6 ncı Asliye Ceza Mahkemesinde muhakemesi yapılmakta iken Trabzon'dan mebus seçildiği anlaşılan Avukat Osman Nuri Lermioğlu hakkındaki duruşmaya devam edilebilmesi için Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesine tevfikan gereken karar verilmek üzere Adliye Vekâletinden alınan 10 . X . 1958 tarih ve 30371 sayılı tezkere suretiyle eki dâva dosyasının, dizi puslası veçhile, bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

T. C.

Adliye Vekâleti

Ceza İş. U. Müdürlüğü
Özel : 30371

10 . X . 1958

Özü: Aleyhine suç isnadolunan Trabzon Mebusu Osman Nuri Lermioğlu hakkındaki dâva dosyasının takdim kılndığına dair.

Yüksek Başvekâlete

Memura karşı yalan beyanda bulunmak suretiyle Türk Ceza Kanununun 343/2 nci maddesi hükmünü ihlâlden maznun olup, hakkında İstanbul 6 ncı Asliye Ceza Mahkemesinde muhakeme yapılmakta iken Trabzon'dan mebus seçildiği anlaşılan avukat Osman Nuri Lermioğlu'na ait muhakemeye devam edilebilmek üzere, mumaileyhin teşriî masuniyetinin ref'i icabedeceği mucip sebebiyle ve bu hususta gerekli muamelenin yapılması kaydıyla dosyanın C. Müddeiumumiliğine tevdiine 14 . VII . 1958 tarihinde karar verildiği, İstanbul C. Müddeiumumiliğinden gönderilen dâva dosyasının tetkikinden anlaşılmıştır.

Mezkûr dosya birlikte takdim kılınmış olmakla, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesi hükmü dairesinde muktazasının ifasına delâletlerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Adliye Vekili

Esat Budakoğlu

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye
encümenlerinden mürekkep

Muhtelit Encümen

Esas No. 3/300

Karar No. 85

10 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

Hilâfî hakikat beyanda bulunmaktan dolayı suçlu sanılan Trabzon Mebusu Osman Nuri Lermioğlu'nun, teşriî masuniyetinin kaldırılmasına dair Başvekâletin 6/2 - 2593 sayı ve 10 . XI . 1958 tarihli tezkeresi ile ilişiği dosya Muhtelit Encümenimize havale edilmekle bu bapta dosyanın tetkiki ve neticeye göre mazbatasının yazılması için Dahilî Nizamnamenin 178 nci maddesi gereğince kur'a suretiyle ayrılan İhzarî Encümene tevdi edilmişti.

Bu encümen tarafından yapılan tetkikat sonunda hazırlanan mazbata ve bu işe ait dosya Muhtelit Encümenimizce incelenip görüşüldükten sonra isnadolunan suç Teşkilâtı Esasiye Kanununun 12 ve 27 nci ve Dahilî Nizamnamenin muaddel 180 nci maddeleri muvacehesinde muameleyh mebusa isnadolunan fiilin takibi lüzumuna kanaat getirilemediğinden takip ve muhakemenin devre sonuna talikine ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden
mürekkep Muhtelit Encümen Reisi

Aydın

C. Ülkü

Bu M. Muharriri

Bursa

H. Bayrı

Afyon K.

K. Özçoban

Bursa

M. Erkuymcu

Çorum

M. K. Biberoglu

Erzincan

Â. Sağuroglu

Kırşehir

H. Çopuroglu

Konya

H. Özyörük

Sakarya

N. Kirışcioğlu

Uşak

A. R. Akbuynoğlu

Mardin

M. A. Arıkan

Kâtip

Manisa

Â. Akın

Balıkesir

V. Asena

Çanakkale

S. Sezgin

İmzada bulunamadı

Denizli

I. Hadımlıoğlu

İçel

M. Dölek

Konya

T. Kozbek

Sakarya

T. Barış

Uşak

A. Çalıkoğlu

Zonguldak

A. Yurdabayrak

Maraş

H. F. Evliya

Çorum Mebusu Yakup Gürsel'in teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/306)

T. C.

Başvekâlet

10 . XI . 1958

Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü

H. No : 6/2 - 2579

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

28 . IX . 1958 tarihinde, idare etmekte olduğu otomobili belediye otobüsüne arkadan çarpıtılarak hasara sebebiyet vermek suretiyle eşhas ve eşyanın emniyetine tehlike verecek tarzda vasıta kullandığı ihbar olunan Çorum Mebusu Yakup Gürsel hakkında takibat yapılabilmesi için Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesine tevfikan gereken karar verilmek üzere Adliye Vekâletinden alınan 25 . X . 1958 tarih ve 31884 sayılı tezkere suretiyle eklerinin, dizi pusulası veçhile, bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

T. C.

Adliye Vekâleti

25 . X . 1958

Ceza İş. U. Müdürlüğü

Özel : 31884

Özü: Aleyhine suç isnadolunan Çorum Mebusu Yakup Gürsel hakkındaki evrakın takdim kılındığına dair.

Yüksek Başvekâlete

28 . IX . 1958 tarihinde, idare etmekte olduğu otomobili belediye otobüsüne arkadan çarpıtılarak hasara sebebiyet vermek suretiyle eşhas ve eşyanın emniyetine tehlike verecek tarzda vasıta kullandığı ihbar olunan Çorum Mebusu Yakup Gürsel hakkında Türk Ceza Kanununun 565 nci maddesine tevfikan takibat icrası için, mumaleihin teşrii masuniyetinin ref'i talebiyle Ankara Cumhuriyet Müddeiumumiliğinden gönderilen tahkikat evrakı birlikte takdim kılınmıştır.

Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesi hükmü dairesinde muktazasının ifasına delâletlerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Adliye Vekili

Esat Budakoğlu

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

*Adliye ve Teşkilâtı Esasiye
encümenlerinden mürekkep*

Muhtelit Encümen

Esas No. 3/306

Karar No. 86

10. II. 1959

Yüksek Reisliğe

Eşhas ve eşyanın emniyetine tehlike verecek tarzda vasıta kullandığından dolayı suçlu sanılan Çorum Mebusu Yakup Gürsel'in, teşrii masuniyetinin kaldırılmasına dair Başvekâletin 6/2 - 2579 sayı ve 10 . XI . 1958 tarihli tezkeresi ile ilişiği dosya Muhtelit Encümenimize havale edilmekle bu baptaiki dosyanın tetkiki ve neticeye göre mazbatasının yazılması için Dahili Nizamnamenin 178 nci maddesi gereğince kur'a suretiyle ayrılan İhzarî Encümene tevdi edilmişti.

Bu encümen tarafında yapılan tetkikat sonunda hazırlanan mazbata ve bu işe ait dosya Muhtelit Encümenimizce incelenip görüşüldükten sonra isnadolunan suç Teşkilâtı Esasiye Kanununun 12 ve 27 nci ve Dahili Nizamnamenin muaddel 180 nci maddeleri muvacehesinde muameleyh mebusa isnadolunan fiilin takibi lüzumuna kanaat getirilemediğinden takip ve muhakemenin devre sonuna talikine ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen Reisi

Aydın
C. Ülkü

Bu M. Muharriri
Bursa
H. Bayrı

Afyon K.
K. Özçoban

Bursa
M. Erkuyumcu

Çorum
M. K. Biberöğlü

Erzincan
A. Sağiroğlü

Kırşehir
H. Çopuroğlü

Konya
H. Özyörük

Sakarya
N. Kirişcioğlü

Uşak
A. R. Akbıykoğlü

Mardin
M. A. Arıkan

Kâtip
Manisa
A. Akın

Aydın
N. Geveci

Balıkesir
V. Asena
Çanakkale
S. Sezgin
İmzada bulunamadı

Denizli
A. H. Sancar

Denizli
İ. Hadımlıoğlü

Gaziantep
A. Şahin

İçel
M. Dölek

Konya
Konya
T. Kozbek

Ordu
Z. Kumrulu

Sakarya
T. Barış

Trabzon
S. Z. Ramoğlü

Uşak
A. Çahkoğlü

Zonguldak
A. Yurdabayrak

Maraş
H. F. Evliya

Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/317)

T. C.

24 . XI . 1958

Başvekâlet

Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü

H. No. : 6/2 - 2703

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ölümlle tehditten dolayı Midyat Sulh Ceza Mahkemesince muhakemesi yapılmakta iken 27.X.1957 tarihinde Mardin'den Mebus seçildiği anlaşılan Mehmet Ali Arıkan hakkındaki duruşmaya devam edilebilmesi için Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nei maddesine tevfikan gereken karar verilmek üzere Adliye Vekâletinden alınan 11 . XI . 1958 tarih ve 33191 sayılı tezkere sureti ile eklerinin, dizi puslası veçhile, bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

T. C.

11 . XI . 1958

Adliye Vekâleti

Ceza İş. U. Müdürlüğü

Özel : 33191

Özü: Aleyhine suç isnadolunan Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan hakkındaki evrakın takdim kılındığına dair.

Yüksek Başvekâlete

Ölümlle tehditten maznun Mehmet Ali Arıkan hakkında Midyat Sulh Ceza Mahkemesince muhakeme yapılmakta iken 27 . X . 1957 tarihinde Mardin'den mebus seçildiği anlaşılan mumaileyhin, duruşmaya devam edilebilmek üzere, teşriî masuniyetinin ref'i talebiyle Mardin Cumhuriyet Müddeiumumiliğinden gönderilen evrak ve muhakeme zabıtnamesi suretleri birlikte takdim kılınmıştır.

Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nei maddesi hükmü dairesinde muktazasının ifasına delâlet ve müsaadelerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Adliye Vekili

Esat Budakoğlu

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye
encümenlerinden mürekkep

Muhtelit Encümen

Esas No. 3/317

Karar No. 87

10 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

Ölümlle tehditten dolayı suçlu sanılan Mar-
din Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, teşriî ma-
suniyetnin kaldırılmasına dair Başvekâletin
6/2 - 2703 sayı ve 24 . XI . 1958 tarihli tezke-
resi ile ilişiği dosya Muhtelit Encümenimizce
havale edilmekle bu bapdaki dosyanın tetkiki
ve neticeye göre mazbatasının yazılması için
Dahilî Nizamnamenin 178 nci maddesi gereğince
kur'a suretiyle ayrılan İhzarî Encümenine tev-
di edilmişti.

Bu encümen tarafından yapılan tetkikat so-
nunda hazırlanan mazbata ve bu işe ait dosya
Muhtelit Encümenimizce incelenip görüşüldük-
ten sonra isnadolunan suç Teşkilâtı Esasiye Ka-
nununun 12 ve 27 nci ve Dahilî Nizamnamenin
muaddel 180 nci maddeleri muvacehesinde mu-
maileyh mebusa isnadolunan fiilin takibi lü-
zumuna kanaat getirilemediğinden takip ve mu-
hakemenin devre sonuna talikine ittifakla ka-
rar verildi.

Umumi Heyetin tasvibino arz odilmek üzere
Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden
mürekkep Muhtelit Encümen Reisi

Aydın
C. Ülkü

Bu M. Muharriri
Bursa
H. Bayrı

Afyon K.
K. Özçoban

Aydın
N. Geveci

Bursa
M. Erkuşumcu

Çorum
M. K. Biberoglu

Erzincan
A. Sağiroglu

Kırşehir
H. Çopuroglu

Konya
H. Özyörük

Sakarya
N. Kirışcioğlu

Uşak
A. R. Akbuynoğlu

Denizli
A. H. Sancar

Gaziantep
A. Şahin

Konya
A. F. Ağaoglu

Ordu
Z. Kumrulu

Trabzon
S. Z. Ramoğlu

Zonguldak
A. Yurdabayrak

Maras
H. F. Evliya

Kâtip
Manisa
A. Akın

Balıkesir
V. Asena

Çanakkale
S. Sezgin
İmzada bulunamadı

Denizli
I. Hadımlıoğlu

İçel
M. Dölek

Konya
T. Kozbek

Sakarya
T. Barış

Uşak
A. Çalıkoğlu

Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/326)

T. C.

Başvekâlet

Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü

H. No. : 6/2 - 2900

19 . XII . 1958

Müddetlidir :

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ankara'da münteşir Yeni Gün gazetesinin 7 Eylül 1958 tarihli nüshasının 1 nci sayfasında (Somuncuoğlu dostumuzla bir dertleşme) başlığı altında çıkan yazı, resmî sıfatı haiz bulunan Basın - Yayın ve Turizm Vekili Server Somuncuoğlu'nu küçük düşürmeyi hedef tutan ve aleyhinde istihkar ve istihfaf hissi telkin edebilecek neşriyat mahiyetinde görülerek gazetenin yazı işlerini fiilen idare eden mesul müdürü Mehmet Ali Kışlalı ile yazı sahibi Cihat Baban haklarında Ankara Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesinde âmme dâvası açıldığından bahsile mesullerden gazetenin sahibi Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş hakkında da takibat yapılabilmesi için Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesine tevfiikan gereken karar verilmek üzere Adliye Vekâletinden alınan 11 . XII . 1958 tarih ve 36460 sayılı tezkere suretiyle eklerinin, dizi puslası veğhile, bağı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

T. C.

Adliye Vekâleti

Ceza İş. U. Müdürlüğü

Özel : 36460

11 . XII . 1958

Müddetlidir

Özü: Aleyhine suç isnadolunan Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'a ait evrakın takdim kılındığı Hk.

Yüksek Başvekâlete

Ankara C. Müddeiumumiliğinden alınan 5 . XII . 1958 tarihli ve 1958/67 sayılı yazıda; Ankara'da münteşir Yeni Gün gazetesinin 7 Eylül 1958 tarihli nüshasının 1 nci sayfasında (Somuncuoğlu dostumuzla bir dertleşme) başlığı altında çıkan yazı, resmî sıfatı haiz bulunan Basın - Yayın ve Turizm Vekili Server Somuncuoğlu'nu küçük düşürmeyi hedef tutan ve aleyhinde istihkar ve istihfaf hissi telkin edebilecek neşriyat mahiyetinde görülerek gazetenin yazı işlerini fiilen idare eden mesul müdürü Mehmet Ali Kışlalı ile yazı sahibi Cihat Baban haklarında 6334 sayılı Kanunun muaddel 1 nci maddesinin 5 nci bendi delâletiyle ikinci fıkrasına tevfiikan Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesine âmme dâvasının açıldığı bildirilmiş ve mesullerden gazetenin sahibi Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş hakkında da kanunun aynı hükümlerine göre takibat icrası için mumaileyhin teşriî masuniyetinin ref'i talebedilmiştir.

Adı geçen müddeiumumilikten gönderilen Mehmet Ali Kışlalı ve Cihad Baban haklarındaki 5 . XII . 1958 tarihli iddianame sureti ile Basın -Yayın ve Turizm Vekili Server Somuncuoğlu'nun 12 . IX . 1958 tarihli muvafakatnamesi sureti, 7 Eylül 1958 tarihli Yeni Gün gazetesi ve diğer evrak birlikte takdim kılınmış ve Basın Kanununun 35 nci maddesi mucibince bu hususta âmme dâvasının ikamesi kısa mehle tâbi bulunmuş olmakla, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesi hükmü dairesinde muktazasının ifasına delâlet ve müsaadelerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Adliye Vekili
Esat Budakoğlu

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye
encümenlerinden mürekkep

Muhtelit Encümen .

Esas No. 3/326

Karar No. 88

10 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

Neşren hakarettten dolayı suçlu sanılan Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın teşrii masuniyetinin kaldırılmasına dair Başvekâletin 6/2 - 2900 sayı ve 19 . XII . 1958 tarihli tezkeresi ile ilişiği dosya Muhtelit Encümenimize havale edilmekle bu baptaki dosyanın tetkiki ve neticeye göre mazbatasının yazılması için Dahilî Nizamnamenin 178 nci maddesi gereğince kur'a suretiyle ayırılan İhzarî Encümene tevdi edilmiştir.

Bu encümen tarafından yapılan tetkikat sonunda hazırlanan mazbata ve bu işe ait dosya Muhtelit Encümenimizce incelenip görüşüldükten sonra isnadolunan suç Teşkilâtı Esasiye Kanununun 12 ve 27 nci ve Dahilî Nizamnamenin muaddel 180 nci maddeleri muvacehesinde muameleyh mebusa isnadolunan fiilin takibi lüzumuna kanaat getirilemediğinden takip ve muhakemenin devre sonuna talikine ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden
mürekkep Muhtelit Encümen Reisi

Aydın
C. Ülkü

Bu M. Muharriri

Bursa

H. Bayrı

Afyon K.

K. Özçoban

Bursa

M. Erkuyumcu

Çorum

M. K. Biberöğlu

Erzincan

Â. Sağıroğlu

Kırşehir

H. Çopuroğlu

Konya

H. Özyörük

Sakarya

N. Kirişcioğlu

Uşak

A. R. Akbıykoğlu

Mardin

M. A. Arıkan

Kâtip

Manisa

Â. Akın

Balıkesir

V. Asena

Çanakkale

S. Sezgin

İmzada bulunamadı

Denizli

A. H. Sancar

Denizli

I. Hadımlıoğlu

Gaziantep

A. Şahin

İçel

M. Dölek

Konya

A. F. Ağaoğlu

Konya

T. Kozbek

Ordu

Z. Kumrulu

Sakarya

T. Barış

Trabzon

S. Z. Ramoğlu

Uşak

A. Çalikoğlu

Zonguldak

A. Yurdabayrak

Maraş

H. F. Evliya

Devre : XI
İçtima : 2

S. SAYISI : 188

Manisa Mebusu İhsan Yalkın'ın teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/327)

T. C.

Başvekâlet

Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü

H. No. 6/2-2891

19 . XII . 1958

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Akhisar Belediye Reisi iken bâzı usulsüz hareketlerde bulunduğu iddia ve ihbar olunan ve halen Manisa Mebusu bulunan **İhsan Yalkın** hakkında Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesine tevfiikan gereken karar verilmek üzere Dahiliye Vekâletinden alınan 19 . XI . 1958 tarih ve 82-189/340 sayılı tezkere sureti ile eki 24 . X . 1958 tarihli yedi sayfalık rapor ve 26 parçadan ibaret tahkikat dosyasının, dizi puslası veçhile, bağı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

T. C.

Dahiliye Vekâleti

Hukuk Müşavirliği

Sayı : 82 - 189/340

19 . XI . 1958

Özü : Akhisar Belediye eski Reisi ve halen Manisa Mebusu **İhsan Yalkın** hakkında.

Başvekâlet Yüksek Makamına

Akhisar Belediye Reisi iken, bâzı usulsüz hareketlerde bulunduğu iddia ve ihbar olunan ve halen Manisa Mebusu olan **İhsan Yalkın** hakkında Mülkiye Müfettişliğince yapılan tahkikat sonu tanzim kılınan 24 . X . 1958 tarih ve 74 sayılı 7 sayfalık rapor, dizi puslasında yazılı olduğu veçhile 26 merbutu ile birlikte sunulmuştur.

Mumailiyh hakkında Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesine göre muamele ifasına yüksek müsaadelerinizi saygılarımla arz ederim.

Dahiliye vekili

Dr. Namık Gedik

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

*Adliye ve Teşkilâtı Esasiye
encümenlerinden mürekkep*

Muhtelit Encümen

Esas No. 3/327

Karar No. 89

10 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

Belediye reisi iken vazifesini ihmal ve belediye-i ızrardan dolayı suçlu sanılan Manisa Mebusu İhsan Yalkın'ın teşriî masuniyetinin kaldırılmasına dair Başvekâletin 6/2-2891 sayı ve 19.XII.1958 tarihli tezkeresi ile ilişiği dosya Muhtelit Encümenimize havale edilmekle bu bap-taki dosyanın tetkiki ve neticeye göre mazbatasının yazılması için Dahilî Nizamnamenin 178 nei maddesi gereğince kur'a suretiyle ayrılan İhzarî Encümene tevdi edilmiştir.

Bu encümen tarafından yapılan tetkikat sonunda hazırlanan mazbata ve bu işe ait dosya Muhtelit Encümenimizce incelenip görüşüldükten sonra isnadolunan suç Teşkilâtı Esasiye Kanununun 12 ve 27 nei ve Dahilî Nizamnamenin muaddel 180 nei maddeleri muvacehesinde muameleyh mebusa isnadolunan fiilin takibi lüzumuna kanaat getirilemediğinden takip ve muhakemenin devre sonuna talikine ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden
mürekkep Muhtelit Encümen Reisi

Aydın

C. Ülkü

Bu M. Muharriri

Bursa

H. Bayra

Afyon K.

K. Özçoban

Bursa

M. Erkuşumcu

Çorum

M. K. Biberöğlü

Erzincan

Â. Sağroğlü

Kırşehir

H. Çopuroğlü

Konya

H. Özyörük

Sakarya

N. Kirişcioğlü

Uşak

A. R. Akbuynoğlü

Mardin

M. A. Arıkan

Kâtip

Manisa

Â. Akın

Balıkesir

V. Asena

Çanakkale

S. Sezgin

İmzada bulunamadı

Denizli

İ. Hadımlıoğlü

İçel

M. Dölek

Konya

T. Kozbek

Sakarya

T. Barış

Uşak

A. Çalıkoğlü

Zonguldak

A. Yurdabayrak

Maraş

H. F. Evliya

Manisa Mebusu Sudi Mihçioğlu'nun teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/328)

T. C.

Başvekâlet

Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü

H. No. 6/2-2892

19 . XII . 1958

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Eczacılar ve Eczahaneler hakkındaki 6197 sayılı Kanuna muhalif olarak 11 . VI . 1957 tarihinden beri eczahanesinde mesul müdür bulundurmadığı ihbar olunan Manisa Mebusu Sudi Mihçioğlu hakkında takibat yapılabilmesi için Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesine tevfikan gereken karar verilmek üzere Adliye Vekâletinden alınan 26 . XI . 1958 tarih ve 34740 sayılı Tezkeresi sureti ile eklerinin, dizi puslası veçhile, bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

T. C.

Adliye Vekâleti

Ceza İş. U. Müdürlüğü

Özel : 34740

26 . XI . 1958

Özü: Aleyhine suç isnadolunan Manisa Mebusu Sudi Mihçioğlu hakkındaki evrakın takdim kılındığına dair.

Yüksek Başvekâlete

Eczacılar ve Eczaneler hakkındaki 6197 sayılı Kanuna muhalif olarak 11 . VI . 1957 tarihinden beri eczahanesinde mesul müdür bulundurmadığı ihbar olunan Manisa Mebusu Sudi Mihçioğlu hakkında mezkûr Kanunun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası delâletiyle 44 ncü maddesine tevfikan takibat icrası için mumailiye teşriî masuniyetinin refi talebiyle, Alaşehir C. Müddeiumumiliğince tanzim edilip Salihli C. Müddeiumumiliğinin 10 . XI . 1958 tarihli ve 480 sayılı yazısına ilişik olarak gelen hazırlık tahkikatı evrakı birlikte takdim kılınmıştır.

Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesi hükmü dairesinde muktazasının ifasına delâlet ve müsaadelerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Adliye Vekili

Esat Budakoğlu

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

*Adliye ve Teşkilâtı Esasiye
encümenlerinden mürekkep*

Muhtelit Encümen

Esas No. 3/328

Karar No. 90

10 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

Eczacılar ve Eczaneler hakkındaki 6197 sayılı Kanuna muhalefetten dolayı suçlu sanılan Manisa Mebusu Sudi Mihçioğlu'nun teşrii masuniyetinin kaldırılmasına dair Başvekâletin 6/2 - 2892 sayı ve 19 . XII . 1958 tarihli tezkeresi ile ilişkisi dosya Muhtelit Encümenimize havale edilmekle bu baptaki dosyanın tetkiki ve neticeye göre mazbatasının yazılması için Dahilî Nizamnamenin 178 nci maddesi gereğince kur'a suretiyle ayrılan İhzarî Encümenimize tevdi edilmiştir.

Bu encümen tarafından yapılan tetkikat sonunda hazırlanan mazbata ve bu işe ait dosya Muhtelit Encümenimizce incelenip görüşüldükten sonra isnadolunan suç Teşkilâtı Esasiye Kanununun 12 ve 27 nci ve Dahilî Nizamnamenin muaddel 180 nci maddeleri muvacehesinde muameleyh mebusa isnadolunan fiilin takibi lüzumuna kanaat getirilemediğinden takip ve muhakemenin devre sonuna talikine ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen Reisi

Aydın

C. Ülkü

Bu M. Muharriri		Kâtip
Bursa		Manisa
<i>H. Bayrı</i>		<i>Â. Akın</i>
Afyon K.	Aydın	Balıkesir
<i>K. Özçoban</i>	<i>N. Geveci</i>	<i>V. Asena</i>
Bursa		Çanakkale
<i>M. Erkuyumcu</i>		<i>S. Sezgin</i>
		İmzada bulunmadı
Çorum	Denizli	Denizli
<i>M. K. Biberoglu</i>	<i>A. H. Sancar</i>	<i>I. Hadımhoğlu</i>
Erzincan	Gaziantep	İçel
<i>Â. Sağroğlu</i>	<i>A. Şahin</i>	<i>M. Dölek</i>
Kırşehir	Konya	Konya
<i>H. Çopuroğlu</i>	<i>A. F. Ağaoğlu</i>	<i>T. Kozbek</i>
Konya	Ordu	Sakarya
<i>H. Özyörük</i>	<i>Z. Kumrulu</i>	<i>T. Barış</i>
Sakarya	Trabzon	Uşak
<i>N. Kirişcioğlu</i>	<i>S. Z. Ramoğlu</i>	<i>A. Çalikoğlu</i>
Uşak		Zonguldak
<i>A. R. Akbıykoğlu</i>		<i>A. Yurdabayrak</i>
Mardin		Maras
<i>M. A. Arıkan</i>		<i>H. F. Eviya</i>

Adana Mebusu Kasım Gülek ile Hatay Mebusu İhsan Ada'nın teşriî masuniyetlerinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/334)

T. C.

Başvekâlet

Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü

H. No. 6/2-32

8 . I . 1959

Müddetlidir.

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ulus Gazetesinin 21 Ekim 1958 tarihli nüshasının 1 nci sayfasında başlayıp 4 ncü sayfasında devam eden «zorluğu da darlığı da paylaşacağız» başlığı altında çıkan yazıda yer almış bulunan ve İskenderun C. H. P. İlce Kongresinde konuşan Dr. Kemal Satır'a izafe edilen (Dünyanın öküzün boynuzunda durduğuna inanan yobazla İlerinin zihniyeti arasında fark olmadığı) suretindeki cümle, Nafia Vekili Tevfik İleri'yi küçük düşürücü ve aleyhine istihkar ve istihfaf hissi telkin edecek mahiyette görülmüş ve yapılan tetkikatta, İskenderun C. H. P. İlce Kongresinde Dr. Kemal Satır'ın bu cümleyi muhtevi bir konuşma yapmadığı ve ancak Hatay Mebusu İhsan Ada tarafından mezkûr metnin telefonla Ulus Gazetesine intikal ettirildiği anlaşıldığından, gazetenin mesul müdürü Beyhan Cenkçi hakkında dâva açıldığından bahsile mesullerden gazetenin sahibi Adana Mebusu Kasım Gülek ile suç teşkil eden yazıyı gazeteye intikal ettiren Hatay Mebusu İhsan Ada haklarında da takibat yapılabilmesi için Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesine tevfikan gereken karar verilmek üzere Adliye Vekâletinden alınan 22 . XII . 1958 tarih ve 37773 sayılı tezkere sureti ile eklerinin, dizi puslası veçhile, bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

T. C.

Adliye Vekâleti

Ceza İş. U. Müdürlüğü

Özel : 37773

22 . XII . 1958

Müddetlidir

Özü : 6334 sayılı Kanuna muhalefetten maznun Adana Mebusu Kasım Gülek ve Hatay Mebusu İhsan Ada haklarındaki evrakın takdim kılınacağına dair

Yüksek Başvekâlete

Ankara C. Müddeiumumiliğinden alınan 12 . XII . 1958 tarih ve 1958/76 sayılı yazıda; Ulus gazetesinin 21 Ekim 1958 tarihli nüshasının 1 nci sayfasında başlayıp 4 ncü sayfasında devam eden «Zorluğu da darlığı da paylaşacağız» başlığı altında çıkan yazıda yer almış bulunan ve İskenderun C.H.P. ilce kongresinde konuşan Dr. Kemal Satır'a izafe edilen (Dünyanın öküzün boynuzunda durduğuna inanan yobazla İleri'nin zihniyeti arasında fark olmadığı) suretindeki cümle, Nafia Vekili Tevfik İleri'yi küçük düşürücü ve aleyhine istihkâr ve istihfaf hissi telkin edecek mahiyette görülmüş ve yapılan tetkikatta, İskenderun C.H.P. ilce kongresinde Dr. Kemal Satır'ın bu cümleyi

muhtevi bir konuşma yapmadığı ve ancak Hatay Mebusu İhsan Ada tarafından mezkûr metnin telefonla Ulus gazetesine intikal ettirildiği anlaşıldığından, gazetenin Mesul Müdürü Beyhan Cenkçi hakkında 6334 sayılı Kanununun muaddel 1 nci maddesinin 5 nci bendi delâletiyle ikinci fıkrasına tevfikân dâva açıldığı bildirilmiş ve mesullerden gazetenin sahibi Adana Mebusu Kasım Gülek ile suç teşkil eden yazıyı gazeteye intikal ettiren Hatay Mebusu İhsan Ada haklarında da takibat icrası için muvâileyhlerin teşriî masuniyetlerinin ref'i talebedilmiştir.

Adı geçen müddeiumumilikten gönderilen Beyhan Cenkçi hakkındaki iddianame sureti ile Nafia Vekilinin muvafakatnamesi sureti ve Ulus gazetesinin 21 Ekim 1958 tarihli nüshası ile diğer evrak birlikte takdim kılınmış ve 5680 sayılı Basın Kanununun 35 nci maddesi hükmüne göre bu hususta âmme dâvasının ilkemesi kısa mehle tâbi bulunmuş olduğundan, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesi hükmü dairesinde muktazasının ifasına delâlet ve müsaadelerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Adliye Vekili
Esat Budakoğlu

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye
encümenlerinden mürekkep

10. II. 1959

Muhtelit Encümen

Esas No. 3/334

Karar No. 96

Yüksek Reisliğe

6334 sayılı Kanuna muhalefetten dolayı suçlu sanılan Adana ve Hatay mebusları Kasım Gülek ve İhsan Ada'nın teşriî masuniyetlerinin kaldırılmasına dair Başvekâletin 6/2 - 32 sayı ve 8. I. 1959 tarihli tezkeresi ile ilişiği dosya Muhtelit Encümenimize havale edilmekle bu baptaki dosyanın tetkiki ve neticeye göre mazbatasının yazılması için Dahilî Nizamnamenin 178 nci maddesi gereğince kur'a suretiyle ayrılan İhzari Encümene tevdi edilmiştir.

Bu encümen tarafından yapılan tetkikat sonunda hazırlanan mazbata ve bu işe ait dosya Muhtelit Encümenimizce incelenip görüşüldükten sonra isnadolunan suç Teşkilâtı Esasiye Kanununun 12 ve 27 nci ve Dahilî Nizamnamenin muaddel 180 nci maddeleri muvacehesinde muvâileyh mebusa isnadolunan fiilin takibi lüzumuna kanaat getirilemediğinden takip ve muhakemenin devre sonuna talikine ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden
mürekkep Muhtelit Encümen Reisi

Aydın
C. Ülkü

Bu M. Muharriri		Kâtip
Bursa		Manisa
H. Bayrı		Â. Akın
Afyon K.	Aydın	Balıkesir
K. Özçoban	N. Geveci	V. Asena
Bursa		Çanakkale
M. Erkuyumcu		S. Sezgin
		İmzada bulunamadı
Çorum	Denizli	Denizli
M. K. Biberöğlu	A. H. Sancar	İ. Hadımlıoğlu
Erzincan	Gaziantep	İçel
Â. Sağroğlu	A. Şahin	M. Dölek
Kırşehir	Konya	Konya
H. Çopuroğlu	A. F. Ağaoğlu	T. Kozbek
Konya	Ordu	Sakarya
H. Özyörük	Z. Kumrulu	T. Barış
Sakarya	Trabzon	Uşak
N. Kirişcioğlu	S. Z. Ramoğlu	A. Çalikoğlu
Uşak		Zonguldak
A. R. Akbıynkoğlu		* A. Yurdabayrak
Mardin		Maraş
M. A. Arıkan		H. F. Evliya

Gazianteb Mebusu Cevdet San'ın teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/335)

T. C.

Başvekâlet

Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü

H. No : 6/2 - 33

8 . I . 1959

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İtalya'da Meccaniche Moderne Firması ile müzakerelerde bulunarak, Nizip'te kurulmakta olan fabrika tesislerine ilâvesi tasarlanan sabunhaneye ait 9713 dolâr değerindeki yedek parça ile alâkalı fatura ve diğer vesaiiki «5217» dolâr fazlasiyle muvaza yolu ile «15010» dolâr olarak tanzim etmek ve paranın tamamının tahsilini mütaakıp ta fazla kısmının emirlerine hazır tutulması hususunda eenebi şirketle mutabakat ve anlaşmaya varmak suretiyle Türk parası kıymetini koruma Kanununun, 6258 sayılı Kanunla muaddel 3/e ncü maddesine muhalefetten maznun Nizip Ülfet Gıda ve Sabun Sanayii Türk Anonim Şirketi Meclisi İdare Reisi ve şirketin umumi vekili Gazianteb Mebusu Cevdet San hakkında takibat yapılabilmesi için Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nei maddesine tevfikan gereken karar verilmek üzere Adliye Vekâletinden alınan 16 . XII . 1958 tarih ve 37085 sayılı tezkere suretiyle eklerinin, dizi puslası veçhile, bağli olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

T. C.

Adliye Vekâleti

Ceza İş. U. Müdürlüğü

Özel : 37085

16 . XII . 1958

Özü: Aleyhine suç isnadolunan Gazianteb Mebusu Cevdet San hakkındaki evrakın takdim kılındığına dair.

Yüksek Başvekâlete

İtalya'da Meccaniche Moderne Firması ile müzakerelerde bulunarak, Nizip'te kurulmakta olan fabrika tesislerine ilâvesi tasarlanan Sabunhaneye ait 9 713 dolâr değerindeki yedek parça ile alâkalı fatura ve diğer vesaiiki 5 217 dolâr fazlasiyle ve muvazaa yolu ile 15 010 dolâr olarak tanzim etmek ve paranın tamamının tahsilini mütaakıp da fazla kısmının emirlerine hazır tutulması hususunda eenebi şirketle mutabakat ve anlaşmaya varmak suretiyle Türk parası kıymetini koruma Kanununun, 6258 sayılı Kanunla muaddel 3/e ncü maddesine muhalefetten maznun Nizip Ülfet Gıda ve Sabun Sanayii Türk Anonim Şirketi Meclisi İdare Reisi ve şirketin umumi vekili Gazianteb Mebusu Cevdet San hakkında kanunun zikrolunan maddesine tevfikan takibat icrası için mumailay-

hin teğriî masuniyetinin ref'i talebiyle Mersin C. Müddeiumumiliğinden gönderilen tahkikat evrakı ve müddeiumumiliğin 6. XII. 1958 tarihli yazısı sureti birlikte takdim kılınmıştır.

Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesi hükmü dairesinde muktazasının ifasına delâlet ve müsaadelerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Adliye Vekili
Esat Budakoğlu

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

*Adliye ve Teşkilâtı Esasiye
encümenlerinden mürekkep*

Muhtelit Encümen

Esas No. 3/335

Karar No. 98

10. II. 1959

Yüksek Reisliğe

Türk parasının kıymetini koruma Kanunu-
na muhalefetten dolayı suçlu sanılan Gazianteb
Mebusu Cevdet San'ın teğriî masuniyetinin kal-
dırılmasına dair Başvekâletin 6/2 - 33 sayı ve
8. I. 1959 tarihli tezkeresi ile iliği dosya Muh-
telit Encümenimize havale edilmekle bu bapta-
ki dosyanın tetkiki ve neticeye göre mazbatasının
yazılması için Dahilî Nizamnamenin 178 nci mad-
desi gereğince kur'a suretiyle ayrılan İhvari En-
cümene tevdi edilmişti.

Bu encümen tarafından yapılan tetkikat so-
nunda hazırlanan mazbata ve bu işe ait dosya
Muhtelit Encümenimizce incelenip görüşüldük-
ten sonra isnadolunan suç Teşkilâtı Esasiye Ka-
nununun 12 ve 27 nci ve Dahilî Nizamnamenin
muaddel 180 nci maddeleri muvacehesinde mu-
maileyh mebusa isnadolunan fiilin takibi lü-
zumuna kanaat getirilemediğinden takip ve mu-
hakemenin devre sonuna talikine ittifakla ka-
rar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere
Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden
mürekkep Muhtelit Encümen Reisi

Aydm
C. Ükü

Bu M. Muharriri Bursa <i>H. Bayrı</i>		Kâtip Manisa <i>Â. Akın</i>
Afyon K. <i>K. Özçoban</i>	Aydın <i>N. Geveci</i>	Balıkesir <i>V. Asena</i>
Bursa <i>M. Erkuyumcu</i>		Çanakkale S. Sezgin İmzada bulunamadı
Çorum <i>M. K. Biberoğlu</i>	Denizli <i>A. H. Sancar</i>	Denizli <i>İ. Hadımlıoğlu</i>
Erzincan <i>Â. Sağıroğlu</i>	Gazianteb <i>A. Şahin</i>	İçel <i>M. Dölek</i>
Kırşehir <i>H. Çopuroğlu</i>	Konya <i>A. F. Ağaoğlu</i>	Konya <i>T. Kozbek</i>
Konya <i>H. Özyörük</i>	Ordu <i>Z. Kumrulu</i>	Sakarya <i>T. Barış</i>
Sakarya <i>N. Kirişcioğlu</i>	Trabzon <i>S. Z. Ramoğlu</i>	Uşak <i>A. Çalıkıoğlu</i>
Uşak <i>A. R. Akbuynoğlu</i>		Zonguldak <i>A. Yurdabayrak</i>
Mardin <i>M. A. Arıkan</i>		Maraş <i>H. F. Evliya</i>